

Univerzita Palackého v Olomouci
Fakulta tělesné kultury

**SYSTEMATICKÉ VZDĚLÁVÁNÍ FINANČNÍ GRAMOTNOSTI SPORTOVCŮ
V ČESKÉ REPUBLICĚ**
Diplomová práce

Autor: Lukáš Ďurďa
Vedoucí práce: Ing. Vladimír Hobza
Olomouc 2021

Jméno a příjmení autora: Lukáš Ďurďa

Název Diplomové práce: Systematické vzdělávání finanční gramotnosti sportovců v České republice

Pracoviště: Univerzita Palackého v Olomouci, Fakulta tělesné kultury

Vedoucí diplomové práce: Ing. Vladimír Hobza

Rok obhajoby: 2021

Abstrakt: Cílem práce je z představit systém vzdělávání sportovců pro Českou republiku a přípravu sportovce na konec kariéry skrze spolupráci se sportovní kluby, ve kterých působí.

V teoretické části definuji hlavní pojmy jako jsou Finanční gramotnost, postavení profesionálního sportovce v ČR, systémy práce se sportovci v zahraničí v oblasti finanční gramotnosti v porovnání s ČR.

V praktická část je zaměřena na tři skupiny vybraných sportovců v ČR a díky polostrukturovaném rozhovoru zaměřeném téma finanční gramotnost ve sportu v ČR a zahraničí zjistím jejich názor na nový systém vzdělávání finanční gramotnosti, který bude v diplomové práci popsán. Na závěr představím investiční plán pro začínající sportovce a profesionální sportovce, který slouží ke zlepšení ochraně příjmu sportovce a budování majetku po ukončení profesionální kariéry.

Klíčová slova: Finanční gramotnost, Vzdělávání Finanční gramotnosti, Profesionální sportovec

Souhlasím, aby tato práce byla uložena na Univerzitě Palackého v univerzitní knihovně a zpřístupněna ke studijním účelům.

Author's first name and surname: Lukáš Ďurďa

Title of the bachelor thesis: Systematic education of financial literacy of athletes in the Czech Republic

Department: Palacký University Olomouc, Faculty of Physical Culture

Supervisor: Ing. Vladimír Hobza

The year of presentation: 2021

Abstract: The aim of the thesis is to present the system of education of athletes for the Czech Republic and the preparation of athletes for the end of their careers through cooperation with sports clubs in which they operate. In the theoretical part I define the main concepts such as Financial Literacy, the position of professional athletes in the Czech Republic, systems of work with athletes abroad in the field of financial literacy in comparison with the Czech Republic. The practical part is focused on three groups of selected athletes in the Czech Republic and thanks to a semi-structured interview focused on financial literacy in sports in the Czech Republic and abroad, I will find out their opinion on the new system of financial literacy education, which will be described in the thesis. Finally, I will present an investment plan for beginning athletes and professional athletes, which serves to improve the protection of the athlete's income and the building of assets after the end of a professional career.

Keywords: Financial literacy, Education Financial literacy, Professional athlete

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracoval samostatně pod vedením Ing. Vladimíra Hobzy, Ph.D., uvedl všechny použité literární a odborné zdroje a řídil se zásadami vědecké etiky.

V Olomouci dne

Podpis

Za úspěšné napsání této diplomové práce vděčím zejména svému vedoucímu Ing. Vladimírovi Hobzovi., který byl po celou dobu velmi ochotný a nápomocný při realizaci diplomové práce.

1	SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK.....	8
2	ÚVOD.....	9
3	PŘEHLED POZNATKŮ.....	10
3.1	Vymezení pojmu Finanční gramotnost.....	10
3.2	Význam vzdělávání Finanční gramotnosti	11
3.2.1	Vzdělávání na základních a středních školách.....	12
3.2.2	Individuální poradenská a konzultační činnost bank a finančních institucí	13
3.3	Vzdělávání finanční gramotnosti ve světě.....	13
3.4	Dopady Finanční nigramotnosti.....	14
3.5	Příklady sportovců – finanční nigramotnost	15
3.6	Finanční gramotnost v České republice.....	16
3.7	Vzdělávání finanční gramotnosti v ČR.....	19
3.8	Postavení profesionálního sportovce v ČR.....	19
3.8.1	Vývoj profesionální sportovce v ČR.....	20
3.8.2	Profesionální sportovec v individuálním sportu	21
3.8.3	Sportovec kolektivních sportů	21
3.8.4	Odměna sportovce v ČR a možnost jejího krácení	22
3.9	Finanční zabezpečení sportovců během kariéry	23
3.10	Žebříček nejlépe placených sportovců světa	24
3.11	System vzdělávání finanční gramotnosti u sportovců v USA	25
3.12	Program pro vzdělávání dětí ve spolupráci s NBA	26
3.12.1	Ukázka ze vzdělávacího semináře pro mladé basketbalisty v NBA.....	27
3.13	Rizika Investování	28
3.13.1	Hlavní rizika investování	28
3.13.2	Investiční trojúhelník	30
3.14	Možnosti nabídky služeb pro profesionální sportovce v ČR.....	30

4	CÍL PRÁCE	32
5	METODIKA PRÁCE	33
5.1	Výzkumný soubor.....	33
5.2	Metodika sběru dat	33
6	VÝSLEDKY	35
6.1	Příklady sportovců s finanční gramotností	35
6.2	Proces zpracování dat	36
6.3	SWOT Analýza polostrukturovaných rozhovorů	46
6.4	System vzdělávání ve finanční gramotnosti a finanční zajištění sportovců podle společnosti J&K ProSports Financial s.r.o.	47
6.4.1	Spolupráce se sportovními kluby	47
6.4.2	Koncepce spolupráce sportovního klubu s konzultační společností.	48
6.4.3	Spolupráce finančního kouče s profesionálním sportovcem.....	50
6.4.4	Průběh individuální spolupráce s profesionálním sportovcem	51
6.4.5	Modelace finančního plánu začínajícího sportovce	51
6.4.6	Modelace navrhované finančního plánu profesionální sportovce.....	62
7	DISKUZE	67
8	ZÁVĚRY	72
9	SOUHRN	73
10	SUMMARY	74
11	REFERENČNÍ SEZNAM	75
12	SEZNAM TABULEK A OBRÁZKU	79

1 SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

FG	Finanční Gramotnost
ČR	Česká republika
MFČR	Ministerstvo financí České republiky
MŠMTČR	Ministerstvo mládeže a tělovýchovy České republiky
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky
ČNB	Česká národní banka
PISA	Program pro mezinárodní hodnocení studentů
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
INFE	Mezinárodní síť pro finanční vzdělání
USA	Spojené státy americké
NBA	nejvyšší basketbalová liga v Severní Americe
NFL	nejvyšší profesionální liga amerického fotbalu ve Spojených státech amerických.
NHL	nejvyšší profesionální liga hokeje ve Spojených státech amerických a Kanadě
NBPA	Národní asociace hráčů v basketbalu
MMA	Smíšená bojová umění
OSVČ	Osoba samostatně výdělečně činná
J&K	Společnost J&K ProSports Financial, s.r.o.

2 ÚVOD

Tato diplomová práce je zaměřena na vzdělávání Finanční gramotnosti sportovců v České republice. Ve vrcholovém profesionálním sportu je běžné, že sportovci dosahují nadprůměrných příjmů již v mladém věku. Příjem mladého sportovce, se tak může ze dne na den i zdesetinásobit. Základy Finanční gramotnosti mohou sportovcům pomoci se správným rozložením těchto příjmů ze sportu.

V teoretické části se chci tedy nejprve zaměřit na analýzu pojmů FG a vzdělávání FG na základních a středních školách v ČR. Dále se pokusit zjistit, zdali české školství obsahuje takovou oblast finančního vzdělání. Jelikož jsem již od mladém věku aktivní sportovec, tak je prakticky celý můj život spojen se sportem. I z tohoto důvodu je diplomová práce zaměřena sportovní prostředí. Důležité bude tedy analyzovat postavení profesionálního sportovce v ČR a zjistit možnosti vzdělávání FG pro sportovce v ČR. Jelikož se Česká republika může inspirovat zahraničními státy, tak další dílčím úkolem bude analyzovat možnosti vzdělávání sportovců v USA. Jak je již výše zmíněno, tak díky profesionálnímu sportu lze dosáhnout velké finanční sumy. Pokud chtějí sportovci volné prostředky investovat, musí být srozuměny s riziky, která jsou s investováním spojená. Proto chci také analyzovat základní rizika spojená s investováním.

V praktické části prostřednictvím polostrukturovaných rozhovorů s vybranými sportovci chci zjistit informace z praxe ze sportovního prostředí. Aby potřebná zjištění byla co nejpestřejší, plánuji vést rozhovory se začínajícími, aktivními i bývalými profesionálními sportovci provozující kolektivní sport. V ideální případě fotbal a hokej, jelikož jsou tyto dva sporty v ČR suverénně nejrozšířenější. Prostřednictvím těchto rozhovorů a přímých otázek bych chtěl zjistit míru vzdělání FG, která se jim dostala během studia. Dále zdali mají možnost se v případě otázek týkající se financí obrátit na odborníky v klubu, ve kterém působí. Jelikož již působím v konzultační firmě pro sportovce, rád bych zjistil, zdali by v případě možnosti měli o služby týkající se financí zájem. Druhá polovina praktické části bude zaměřena na ukázkou již fungujícího systému konzultační firmy J&K ProSports, Financial s.r.o., která takovou finanční službu pro sportovce nabízí.

3 PŘEHLED POZNATKŮ

3.1 Vymezení pojmu Finanční gramotnost

Nejprve je důležité vysvětlit pojem, na který je tato diplomová práce zaměřená. A to pojem Finanční gramotnost. V dnešním moderní světě je FG stále více probírané téma, které nemá jednotné vymezení pojmu. Proto uvedu několik neznámějších a mě nejvíce srozumitelných definic FG. Jako první definici uvedu od pro mě jednoho z nejvýznamnějších světových odborníků, který se Finanční gramotností zabývá celoživotně. Podle Kyiosakiho (2001) je FG složená ze dvou hlavních složek, a to informací a vzdělání, kdy bez patřičného vzdělání v oblasti financí je pro člověka obtížné využít vzdělání v praxi.

Nyní je důležité uvést definici jakožto oficiálně danou pod záštitou MFČR, MŠMTČR, MPOČR a ČNB: „*Finanční gramotnost je soubor znalostí, dovedností a hodnotových postojů občana nezbytných k tomu, aby finančně zabezpečil sebe a svou rodinu v současné společnosti a aktivně vystupoval na trhu finančních produktů a služeb. Finančně gramotný občan se orientuje v problematice peněz a cen a je schopen odpovědně spravovat osobní/rodinný rozpočet, včetně správy finančních aktiv a finančních závazků s ohledem na měnící se životní situace*“ (MFČR, 2010). Z definice tedy vyplývá jakási nezbytnost orientace ve světě financí, a to nejen znalost pojmů, nýbrž zahrnuje také její porozumění. V definici máme uvedeno, že by občan měl být schopen zabezpečit sebe a svou rodinu v současné společnosti. Jenomže, aby toho byl občan schopen musí být způsobilý posuzovat rizika spojená s využíváním různých produktů a služeb nabízené finančním trhem. Toho docílí jen tehdy, že si je zcela vědom toho, co z daných produktů a služeb plyne pro něho.

Podle Bajtelsmitové (2006) by si každý občan měl vytvořit svůj finanční plán pro život a nezapomenout v něm na důležité změny, které přináší vzdělání, sňatek, nová práce, děti atd. Jeho strategie musí být natolik pružná, aby byl schopen reagovat na každou změnu ekonomického prostředí země. Další autorka Oškrdalová (2012) definuje finanční gramotnost jako soubor znalostí, dovedností a hodnotových postojů občana nezbytných k tomu, aby finančně zabezpečil sebe a svou rodinu v současné společnosti a aktivně vstupoval na trh finančních produktů a služeb.

Jelikož je tematika diplomové práce směřována do sportovního prostředí, uvedu tedy příklad ze sportu. Profesionální sportovec se během aktivní kariéry dostává do různých situací, které se mohou odrazit na jeho budoucím vývoji kariéry, ale i v osobním životě po kariéře. Je pro něj totiž zásadní přemýšlet o svých plánech dopředu, aby se připravil na situace, které mu

mohou jeho kariéru ukončit. Další příklad se týká jak sportovců, kteří mají kariéru teprve před sebou, tak běžných mladých lidí ve stejném věku. Tato generace nemá zatím velké starosti spojené s finančním světem. Jejich hlavní starostí většinou bývá, jak utratit své kapesné, které dostanou od rodičů či nanejvýš uzavírání smlouvy s mobilním operátorem. Brzy se však mohou dostat do situace, kdy budou muset dělat zásadnější rozhodnutí, které mají dlouhodobější finanční důsledky. Jako například rozhodnutí o svém vzdělání či následném zaměstnání.

Jak už je v dnešní moderní době běžné, každodenní realita nutí současného člověka neustále vnímat změny ve všech oblastech života a přizpůsobovat se jim. Neméně náročně je orientovat se také ve světě financí, protože situace na finančních trzích se dynamicky vyvíjí. Přibývají nové nabídky, produkty a služby, mění se zákony, daně, výhodnost finančních produktů a spotřebitel je tak vystaven velkému tlaku. Pouze finančně gramotný člověk, který je vybaven potřebnými znalostmi, dovednostmi a schopnostmi, může činit kvalifikovaná rozhodnutí a ochránit se před nevýhodnými produkty finančního trhu a v konečném důsledku před zadlužením (PISA 2012, 2013)

V podání Hesové & Zelendové (2011) si lze FG představit takto: *„souhrn kompetencí, které jsou uplatňovány v běžném životě a které jsou nezbytné pro aktivní a zodpovědnou účast na finančním trhu. Finanční vzdělávání v širším rámci podporuje prevenci proti předlužení a směřuje občany k zajištění stáří“*. Pokud tohle odůvodnění přeneseme do sportovního odvětví, tak z toho jasně vyplývá, že by se sportovci měli dostatečně ekonomicky zajistit již během kariéry, aby byli připravení na život po kariéře až do důchodového odchodu. Pro eliminaci problémů, které mohou během kariéry nastat, je tedy nutné začít se vzděláváním finanční gramotnosti ještě před startem profesionální kariéry.

3.2 Význam vzdělávání Finanční gramotnosti

Podle Kiyosakiho (2001) je k dnešnímu světu, který je přehlcen informacemi, k životu nezbytné vzdělání akademického a odborného, ale také vzdělání finanční. Finanční vzdělání je klíčem k tomu, aby se občan stal rovnoprávným účastníkem finančního trhu. Takový občan rozumí smluvnímu vztahu a umí posoudit rizika předem, dokáže odhalit podvody a jednostranně výhodné nabídky ze strany finančních institucí či finančních zprostředkovatelů. Kiyosaki (2011) je také přesvědčen o tom, že finanční vzdělání vede k tomu, aby občan přejímal odpovědnost za zajištění sebe i své rodiny. Zvládal lépe rozložení svého příjmu a dokázal na finančním trhu lépe zhodnocovat své peníze. Tudíž dochází k celkovému zvyšování životní úrovně jeho i celé společnosti, jelikož se občan dokáže vyhledat a poznat výhodnou nabídku.

Což vede ke kultivaci celého finančního trhu, tedy zlepšení ekonomiky státu. Lusardi (2011) uvádí, že FG je mnohdy podceňována a není jí dáována potřebná důležitost. FG je totiž například naprosto klíčová pro plánování odchodu do důchodu a lidé by se tudíž měli sami více snažit vzdělávat se ve FG. Moolman (2011) uvádí výzkum zaměřený na zjištění udržení blahobytu bývalých sportovců. Tedy jaké znalosti v oblasti FG jsou pro sportovce nutné, aby o získané nadprůměrné příjmy během kariéry po jejím ukončení nepřišli.

Ministerstvo financí ČR pravidelně provádí výzkumy na téma FG obyvatel ČR. I přesto, že úroveň FG obyvatel ČR má lehce vzrůstající, je potřeba dbát na vzdělávání v této oblasti ještě více, než tomu bylo doposud. V dnešní době je již mnohem více způsobů, jak zvýšit úroveň FG, než tomu bývalo dříve. A to jak z pohledu prevence, tak i řešení dopadů neznalosti například v oblasti osobních financí. Podle Kvintové & Opletalové (2016) k těmto možnostem patří zejména:

- Vzdělávání na základních a středních školách
- Vzdělávací kurzy určené pro dospělou populaci
- Individuální poradenská a konzultační činnost bank a finančních institucí
- Informace poskytované sdělovacími prostředky
- Projekty soukromých i neziskových organizací
- Publikační a přednášková činnost

Vzhledem k tématu diplomové práce se zaměřím hlavně na dvě témata, a to Vzdělávání ve školách a Individuální a konzultační činnost finančních institucí.

3.2.1 Vzdělávání na základních a středních školách

Z pohledu posunu k prevenci je zařazení finančního vzdělání do výuky velký krok dopředu. Děti dostávají unikátní možnost učit se FG ještě v období, kdy nemají odpovědnost za své vlastní osobní finance a nemají tak negativní zkušenost ze světa peněz. Je téměř jisté, že v dospělém období života budou čelit možným rizikům. Nicméně budou na finanční otázky připraveni s dostatečným předstihem, a hlavně je budou schopni efektivně vyřešit. Jelikož dříve tuto možnost děti na základních a středních školách neměli, lze se tedy domnívat, že dnešní generace dětí, které absolvují ve školách vzdělání FG, bude lépe do života připravena. Situace v České republice se tedy může v oblasti finanční gramotnosti rapidně zlepšit. Bohužel

z důvodu, že vzdělávání v oblasti financí bylo zavedeno teprve nedávno, nedá se jednoznačně potvrdit, že tomu tak skutečně bude (Kvintová, Opletalová, 2016).

Nicméně lze porovnat se zahraničím, kde takový výzkum již byl proveden. Konkrétně v USA, prostřednictvím Federální rezervní banky v Clevelandu. Tento výzkum ukázal přesný opak toho, jaký efekt očekáváme v České republice. Nebyl totiž zjištěn žádný přesvědčivý důkaz toho, že programy finanční výchovy vedou k lepší finanční znalosti ani k celkovému finančnímu chování. Tento výzkum byl zaměřený na americké studenty, kteří docházeli na kurzy Osobní Finance a Management výdajů (Kartous, 2013).

Nelze stanovit závěry při pohledu na výsledky z USA. Je možné, že kurzy či výuka na českých školách budou vedeny lépe a tížený efekt splní. Jsem toho názoru, že by po těchto školních kurzech mělo navazovat další finanční vzdělávání. Nejlépe v oboru, kterým se později budou živit. Pro sportovce se nabízí řešení vzdělávání FG prostřednictvím služeb, které pro ně zajistí sportovní kluby, ve kterých působí.

3.2.2 Individuální poradenská a konzultační činnost bank a finančních institucí

Tyl (2013) tento způsob představuje jako činnost bank a dalších finančních institucí, které zprostředkovávají finanční služby svým klientům. Na finanční trh bude muset dříve či později vstoupit každý občan ČR, pokud chce sebe či svou rodinu dostatečně finančně zajistit. Pokud není FG na dostatečné úrovni, občané by neměli využívat služby finančních zprostředkovatelů, kterým jde pouze o zisk pro sebe a finanční instituci, kterou zastupují. Dle mého názoru, by měli využívat služeb nezávislých finančních poradců, kterým nezáleží na výdělku finanční instituce, ale pouze na tom, co je v daný moment pro jeho klienta na finančním trhu nejlepší.

3.3 Vzdělávání finanční gramotnosti ve světě

Ve většině vyspělých států světa je finanční vzdělávání je v dnešní době velmi aktuální téma. Mezi nejvýznamnější mezinárodní šetření patří PISA (Programme for International Student Assessment), která problematiku finanční gramotnosti zařadila mezi cílová témata, která zjišťují aktuální znalost žáků středních škol ve světě. Významnou roli má také Mezinárodní síť pro finanční vzdělávání (International Network on Financial Education). INFE podporuje a šíří význam finančního vzdělávání prostřednictvím vytváření strategií pro jednotlivé členské státy (OECD, 2017).

Kvintová & Opletalová (2016) ve své publikaci uvádí, že vybraní členové výše zmiňované INFE byly v roce 2009 podrobeny dotazníkovému šetření o postavení finančního vzdělávání v dané zemi. Výsledky měly spoustu společných závěrů. Obecně se ukázalo, že finanční vzdělávání je ve většině zemí teprve novým studijním předmětem. Výjimkou je pouze Japonsko, v jejichž školách se věnují finančnímu vzdělávání již od roku 1970. V pokročilém procesu finančního vzdělávání pokračují ve státech Jižní Korea a Nizozemsko. Ve většině států se učí FG na základních i středních školách. Zajímavostí je, že v USA, Velké Británii, Austrálii a Jihoafrickou republiku dostávají základy FG děti dokonce již v mateřské škole. Z výsledků dále vyplývá, že jen ve velmi málo zemích se FG vyučuje jako samostatný školní předmět. Mnohem častějším jevem je, že FG je součástí podobného závěření jako například ekonomie, matematiky apod. Tento model je zaveden i v ČR. V následující tabulce je znázorněno postavení ČR ve světě z pohledu národní strategie FG. Daný seznam zemí je platný k roku 2013. Bohužel nebylo možné dohledat novější seskupení zemí ohledně národní strategie v oblasti vzdělávání ve FG.

Tabulka 1.- Národní strategie. Zdroj: INFE

Národní strategie	Země
Země, které mají zavedený systém národní strategie	Austrálie, Brazílie, ČR, El Salvador, Estonsko, Ghana, Irsko, Japonsko, Malajsie Nizozemsko, Nový Zéland, Nigérie, Portugalsko, Singapur, Slovinsko, Jižní Afrika, Španělsko, Británie, USA, Zambie
Země, které jsou v pokročilém stádiu návrhu národní strategie	Arménie, Kanada, Chile, Kolumbie, Indie, Indonésie, Izrael, Keňa, Jižní Korea, Lotyšsko, Libanon, Mexiku, Malawi, Maroko, Peru, Polsko, Rumunsko, Rusko, Srbsko, Švédsko, Tanzanie, Thajsko, Turecko, Uganda, Uruguay
Země, které zvažují o návrhu národní strategie	Argentina, Čína, Francie, Itálie, Saudská Arábie

3.4 Dopady Finanční negramotnosti

Bertl (2017) tvrdí, že nedostatečně finančně gramotní občas by měl se vzděláváním v oblasti FG i v pozdním věku. Člověk s narůstajícími dluhy, je totiž zdrojem dalších problémů.

Snaha zapomenout na starosti ho přivádí k alkoholu, popř. k jiným tlumícím či k jinak ovlivňujícím látkám. Snaha obstarat si další finanční zdroje ho může přivést např. patologickému hráčství – k vidině obstarání si peněz touto, na první pohled, „snadnou“ cestou. Alkoholismus a gamblerství jsou často příčinou rozpadu osobních vztahů. V naší republice je odhadem více než sto tisíc patologických hráčů. Na FG upozorňuje také Curington (2020), který uvádí, že FG je pro sportovce v mnohdy důležitější než pro běžné občany. Zejména z důvodu, že sportovci častokrát disponují většími příjmy.

Může se jednat o podnikatele, běžné zaměstnance, ale také i o profesionální sportovce. U profesionálních sportovců však nebývá příčinou gamblerství nedostatek peněz. Právě naopak. Této závislosti propadnou právě z důvodu nadbytku peněz a domnění, že si gamblerství mohou dovolit. Konkrétně se může jednat o sportovní sázení, které je velmi rozšířené i mezi náctiletými sportovci, kteří mají kariéru teprve před sebou. Nepřemýšlí nad spojením svých příjmů, ani na život po kariéře. Velmi snadno tak mohou propadnou závislosti v této oblasti.

3.5 Příklady sportovců – finanční negramotnost

Dennis Rodman

Ani ve světě vrcholového sportu nejsou výjimkou případy podvodů ze strany finančního experta vůči sportovci. Dennis Rodman, basketbalista v NBA, jehož bývalý spoluhráč Michael Jordan označil jako jednoho z hlavních hrdinů vítězné éry 5 mistrovských titulů Chicago Bulls, byl jedním z nich. Ve snaze vybudovat finanční kapitál svěřil Rodman svou důvěru do rukou podvodné finanční expertce, Peggy Fulfordové. Ta jeho peníze, spolu s penězi několika dalších sportovců, využila k placení vlastních účtů. Rodman kvůli této spolupráci přišel o značnou část svého kapitálu a později ve své kariéře vyhlásil finanční bankrot (Joe Kozlowski, 2020).

Evander Kane

Hokejový útočník San Jose Sharks, Evander Kane se zařadil mezi sportovce, kteří vyhlásili bankrot během aktivní kariéry i přes to, že si během ní vydělal téměř \$53 milionů (1,135 miliard Kč.) Kane stihl naštěstí s klubem před sezónou 2018/2019 podepsat smlouvu na 7 let v hodnotě \$49 milionů (1,050 miliard Kč.) Bohužel není jisté, jestli bude tato smlouva stačit na pokrytí celého dluhu. Finální částka ve smlouvě je vyčíslena před zdaněním a Kane bude muset odvést téměř 70 % na daních. Finanční situace Evandera Kanea by měla sloužit jako příklad pro sportovce k ponaučení, že k financím se musí přistupovat systematicky a profesionálně, bez ohledu na výši svých příjmů. O to více pak ve sportu, kde je kariéra více dynamičtější a může skončit ze dne na den (The Athletic Stuff, 2021).

3.6 Finanční gramotnost v České republice

V jednotlivých státech je problematika FG řešena také s použitím pojmů finanční kvalifikace (financial capability) či finanční vzdělávání (financial education). Zajímavý pohled na finanční svět přináší Rakousko, kde FG spojují s vědomostmi o finančních službách a produktech na finanční kvalifikace je chápána jako schopnost jedince umět finanční vědomosti správně uplatnit (OECD, 2015).

Nicméně v České republice je FG složená z několika dílčích složek, které jsou navzájem provázané. Pokud se na FG v České republice díváme z pohledu osobních (rodinných) financí, tak zahrnuje tři dílčí složky: peněžní, cenovou a rozpočtovou gramotnost. Jednotlivé dílčí složky se věnují specifickým problematikám, nicméně navzájem jsou velice provázané a společně tak tvoří základy FG. Zahrnují kompetence spojené se správou platebních nástrojů, hotovostních či bezhotovostních peněz, a hlavně porozumění cenovým mechanismům a celkového vedení osobního (rodinného) rozpočtu (MFČR, 2010).

OECD (2011) představuje základní složení Finanční gramotnosti:

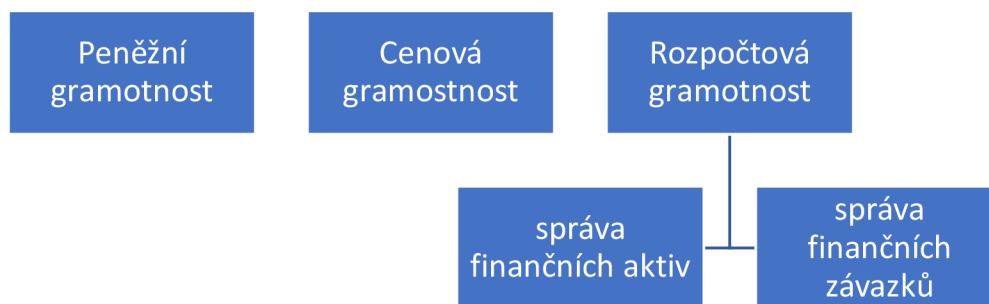
- Peněžní gramotnost zahrnuje zejména způsobilost pro správu hotovostních a bezhotovostních peněz či transakcí s nimi. Tím je myšleno například vedení běžného účtu či využívání platebních nástrojů.
- Cenová gramotnost vyjadřuje schopnosti důležité pro rozumění cenových mechanismů a inflaci. Myšleno zejména porozumění „ceny peněz“ v čase, tedy inflace, rozdílu mezi nominální a reálnou úroků a také cenám za finanční nástroje a služby (poplatky a úrokové sazby)
- Rozpočtová gramotnost byla již přiblížena výše. Jedná se zejména o kompetence nezbytné pro sestavení a následnou správu osobního či rodinného rozpočtu. Zde zahrnujeme zejména schopnost vést rozpočet, umět stanovit finanční cíle a rozhodovat o alokaci finančních zdrojů. V poslední řadě je nutné zdůraznit, že do Rozpočtové gramotnosti patří také schopnost zvládat různé životní situace z finančního hlediska, tedy umět se připravit na nenadálé výpadek příjmů, kterým jsem již zmiňoval u příkladů s profesionálním fotbalistou výše.

OECD (2011) dále uvádí, že v České republice se k FG pojí i další dílčí složky, které je potřeba také zmínit, a to:

- Gramotnost numerická se zabývá zejména využitím matematických schopností k řešení numerických úloh se vztahem k financím
- Gramotnost informační lze definovat jako schopnost vyhledat, použít a vyhodnotit relevantní informace v kontextu
- Gramotnost právní je chápána jako orientace v právním systému, přehled o právech a povinnostech či dokonce kam se obrátit o pomoc v případě právních problémů

OECD (2011) dále uvádí, že v České republice se k FG pojí i další dílčí složky, které je potřeba také zmínit, a to:

- Gramotnost numerická se zabývá zejména využitím matematických schopností k řešení numerických úloh se vztahem k financím
- Gramotnost informační lze definovat jako schopnost vyhledat, použít a vyhodnotit relevantní informace v kontextu
- Gramotnost právní je chápána jako orientace v právním systému, přehled o právech a povinnostech či dokonce kam se obrátit o pomoc v případě právních problémů

Obrázek 1. Složení Finanční gramotnosti v ČR. Zdroj: Vlastní

Podle Ministerstva financí rozvojem těchto kompetencí současně posilujeme schopnost politického, právního a ekonomického myšlení jednotlivců (MFČR, 2007).

Vnímání finančně gramotného člověka v České republice zahrnuje tedy zejména povědomí o nabídce na finančním trhu, znalost v základní finanční terminologii, povědomí o

smyslu a funkcích konkrétních bankovních produktů či povědomí, jak hospodařit s vlastními finančními prostředky. Jelikož v České republice nebyl dosud proveden oficiální výzkum FG profesionálních sportovců, uvádím názorný příklad výzkumu FG občanů České republiky pod záštitou Ministerstva financí ČR.

Z pohledu osobních (rodinných) financí se jedná zejména o:

- Alespoň přibližná představa o aktuálním stavu osobních finančních prostředků
- Zvládnout sestavení osobního (rodinného) rozpočtu, a hlavně sledovat jeho dodržování
- Schopnost naplánovat své výdaje alespoň měsíc dopředu
- Umět si vytvářet finanční rezervu, tedy příprava na nenadálou ztrátu příjmu

Co se týče utváření finančních rezerv, můžeme se podívat i blíže, a to podle schopností:

- Tvoření rezerv, jakožto zvládnutí pravidelného spoření
- Přehled základní nabídky finančních produktů na českém finančním trhu
- Zvažování více možností při výběru finančních produktů
- Představa o tom, z čeho budeme žít ve stáří
- Pochopení rizika spojeného s různými finančními produkty (Kvintová, Opletalová, 2016)

V závěrečné zprávě výzkumu STEM/MARK (2010) se uvádí, že finančně gramotní člověk by měl ve shrnutí splňovat následující kritéria:

- Má komplexní přehled o své finanční bilanci. Tedy o svých příjmech a výdajích, bez ohledu na to, o jak velký obnos se jedná
- Nepřemýšlí jen nad aktuální životní situací, ale připravuje se i na to, co v jeho životě teprve přijde. Zároveň je schopný udržet si svou životní úroveň.
- Zodpovědně zachází se svým měsíčním příjmem a vede si pravidelný osobní (rodinný) rozpočet
- využívá možností na finančním trhu spojené se zhodnocováním svých peněz (investuje, spoří apod.)
- pokud se má zadlužit, uvědomuje si všechny rizika s tímto spojená
- má přehled o odborných finančních pojmech či alespoň ví, kde najít jejich vysvětlení

Jak z uvedeného textu vyplývá je FG poměrně rozsáhlý soubor znalostí a dovedností v oblasti financí. Nicméně pokud chce každý z nás v dnešním světě uspět, musí všechny výše

zmíněné kompetence zvládnout. Shrnout obsah finančně gramotného člověka lze podle definice v učebnici Finanční gramotnost: „*Finančně gramotný člověk by se měl umět orientovat v problematice peněz, posoudit nabídky jednotlivých finančních produktů a také řídit a spravovat své osobní finance či rodinný rozpočet. Zároveň by měl být vybaven vědomostmi, na základě kterých, dokáže rozlišit a odmítnout nevhodné či potenciálně nebezpečné finanční nabídky*“ (Navrátilová et. al., 2016).

3.7 Vzdělávání finanční gramotnosti v ČR

Jak již bylo několikrát zmíněno, tak vzdělávání FG má ve světě velmi vzrůstající tendenci a Česká republika není výjimkou. Od 1. září 2013 se v ČR se FG stává nově povinnou součástí vzdělávacího systému. Finanční gramotnost tedy byla zavedena do výuky na základních i středních školách. Nicméně už škol s ekonomickým zaměřením se FG vyučuje již několik let. Dle těchto údajů se lze domnívat, že vzdělávání ve FG je již skvěle podchyceno a není třeba cokoliv měnit. Nicméně s tímto tvrzením si dovoluji nesouhlasit (Navrátilová et al., 2016).

Možný problém totiž nastává v tom, že každý škola si může výuku FG zařadit podle svého uvážení. Školy mají povinnost výuku FG zařadit, nicméně již nemají nařízeno kolik hodin FG mají za rok odučit či jaká forma vzdělávání ve FG bude zvolena. Jsou i případy, kdy střední škola vyčlení pouze 10 hodin výuky FG za celé 4 roky studia, a to ještě ve spojitosti s jinou probíranou látkou např. s ekonomikou či matematikou. Hlavní příčinou takto špatně zvolené výuky FG je nestanovení jednotné metodiky, jak FG vyučovat. Zároveň není stanové, v jakých předmětech by se FG měla učit a kolik hodin by mělo být tomuto vzdělávání věnováno hodin. A to nezmiňuji to, že by FG měla být vyučována jako samostatný předmětů. Z výsledků výzkumu vyplývá, že FG je nejčastěji zařazována do těchto předmětů: Základy společenských věd, Občanská výchova, Matematika a Ekonomie (OECD, 2015).

3.8 Postavení profesionálního sportovce v ČR

Často slyším, že Česká republika je sportovní zemí s mnoha historickými sportovními úspěchy. Ano určitě souhlasím, že vzhledem k rozloze a počtu obyvatel, jsme velmi úspěšná sportovní země. Nicméně mě zaráží fakt o postavení sportovce v ČR z pohledu právního řádu.

Jak Kubiček (2012) ve své publikaci uvádí, profesionální sportovce v ČR měl složitý vývoj již od samého počátku. I vzhledem k politickému režimu byl až do konce 20. století sportovec zaměstnán ve státním podniku a docházel jako běžný zaměstnanec. Nicméně to byla

pouze zástěrka. Sportovci vždy přišli pouze ve výplatní dny, jelikož vykonávali pouze Jak Kubíček (2012) ve své publikaci uvádí, že profesionální sportovec v ČR měl složitý vývoj již od samého počátku. Kvůli politickému režimu musel být každý profesionální sportovec oficiálně zaměstnán ve státním podniku, a to až do konce 20. Ve skutečnosti, tedy neoficiálně, sportovci docházeli do zaměstnání pouze ve výplatní dny a veškerý zbylý čas aktivně věnovali sportovní činnosti. Lehká úprava judikatury ve prospěch sportovců přišla roku 1989, nicméně se týkala pouze fotbalu a hokeje jakožto nejrozšířenějších sportů v ČR. Ten pravý zlom přišel až po revoluci. Paradoxně s komunistickým pádem přišlo spoustu odložených otázek a problémů, které byly a jsou spjaty s postavením profesionálního sportovce v ČR (Kubíček, 2012). Do roku 2012 byl tedy profesionální sportovec v ČR v právní úpravě veden jako OSVČ, tedy osoba samostatně výdělečně činná. Do dnešní doby je postavení profesionální sportovce v ČR velmi spekulativní a vzhledem k vývoji sportu ve světě i zastaralé. Dle výsledků průzkumu uvedené v praktické části aktivní profesionální sportovci přesně neví, jak jsou státem bráni, a hlavně co jim hrozí při porušení podmínek smlouvy či zranění protihráče. Tato neznalost do velké míry vyplývá z historického vývoje postavení profesionální sportovce v ČR.

3.8.1 Vývoj profesionální sportovce v ČR

Do roku 2012 byl tedy profesionální sportovec v ČR v právní úpravě veden jako OSVČ, tedy osoba samostatně výdělečně činná. Do dnešní doby je postavení profesionální sportovce v ČR velmi spekulativní a vzhledem k vývoji sportu ve světě i zastaralé. Dle výsledků průzkumu uvedené v praktické části aktivní profesionální sportovci přesně neví, jak jsou státem bráni, a hlavně co jim hrozí při porušení podmínek smlouvy či zranění protihráče. Tato neznalost do velké míry vyplývá z historického vývoje postavení profesionální sportovce v ČR.

Dle Sluka (2007) je v současnosti činnost sportovce z hlediska právního řádu ČR za výkon jiné samostatně výdělečné činnosti, a to konkrétně za výkon nezávislého povolání, které není živností ani podnikáním podle zvláštních předpisů.

Podle živnostenského zákona jsou stanovené všeobecné a obecné podmínky zákona pro splnění živnosti. Tedy dosažení 18 let věku, bezúhonnost a způsobilost k právním předpisům. Živnost je tedy dle živnostenského zákona soustavná činnost provozovaná samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost za účelem dosažení zisku a za podmínek stanovených živnostenským zákonem (Zákony pro lidi, 2021). Zákonem tedy definice sportovce je již dána, nicméně stále jsou zde značné rozdíly mezi sportovci vykonávající individuální sport a kolektivní sport.

3.8.2 Profesionální sportovec v individuálním sportu

Jelikož individuální sportovec soutěží sám za sebe, jeho příjmy a náklady plynoucí z vykonávání sportovní profese se týkají pouze jeho samotného. Pokud tedy splňuje zákonem stanovené podmínky, živnost je individuálním sportovcům bez problémů udělena. Konkrétní živnost nalezneme pod bodem 74. obor Provozování tělovýchovných a sportovních zařízení a organizování sportovní činnosti (Kubíček, 2012).

Jak dále uvádí Kubíček (2012), výjimku tvoří sportovci působící v rezortních centrech Ministerstva obrany, Ministerstva vnitra a Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Tito sportovci jsou buď zaměstnanci centra dle § 121-124 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, či jsou podle zákona o vojácích z povolání ve služebním poměru.

3.8.3 Sportovec kolektivních sportů

Podle Sluka (2007) k vyjasnění sporu ohledně sportovců kolektivních sportů napomohlo nařízení vlády č. 140/2000 Sb., kterým byl stanoven seznam živností volných. Z tohoto nařízení vlády vyplývá, že v současnosti sportovec provozující kolektivní sport není považován za živnostníka a živnostenská oprávnění nejsou těmto sportovcům vydávána. Sportovec kolektivních sportů je tedy z právního zařazení považován za osobu vykonávající nezávislé povolání a je při své činnosti podřízen občanskému zákoníku, podle kterého uzavírá i smlouvu se sportovním klubem.

Pokud by měl například profesionální fotbalista vykonávat svou činnost jako živnost, tedy jako OSVČ, musel by vykazovat činnost prováděnou vlastním jménem a na vlastní odpovědnost. Nicméně kolektivní sportovci vykonávají svou profesi jménem klubu, ve kterém působí. K tomu nevykazuje znaky samostatnosti, jelikož ke své činnosti potřebuje spoluhráče (Kubíček, 2012).

Je tedy třeba klást stále větší důraz na to, aby se situace okolo smluvních vztahů profesionálních sportovců začala intenzivněji řešit. Dle Kubíčka je závislost sportovců na klubech, spoluhráčích a pokynech trenéra enormní. Dle jeho slov je tedy stále více nezbytné uvažovat o pracovněprávním charakteru jeho činnosti. Níže přikládám tabulku práv a povinností Kolektivních sportovců.

Níže (Tabulka 2) Sluka (2007) uvádí hlavní rozdíly z pohledu právního řádu. Tedy jestli splňují či nespĺňují definici sportovce danou zákonem.

Tabulka 2.-Individuální a sportovec kolektivních sport. Zdroj: Profesionální sportovec

individuální sportovec	sportovec kolektivních sportů
Vykonává činnost výlučně jako samostatná osoba účastníci se turnajů a jiných sportovních událostí dle svého uvážení.	Nevykonává svou činnost vlastní jménem, ale jménem klubu
Treninková příprava je individuální záležitostí a řídí se maximálně pokyny trenéra	Za výsledky nenesе žádnou přímou odpovědnost
Při výkonu činnosti sám nese veškeré náklady a příjmy náleží taktéž jen jemu samotnému.	Většinu nákladů spojenou s provozem činnosti hradí klub a příjmy například za získaný titul obdrží klub, nikoliv sportovec
Závažná problematika ohledně příjmů z činnosti před dosažením 18. věku sportovce	V hokeji pod názvem „Trejd“ lze vyměnit hráče do jiného klubu bez jeho souhlasu
Individuální sportovec kromě víceméně jediné závažné problematiky, je v souladu se zněním živnostenského zákona	Z těchto důvodů se teoreticky nedá na sportovce kolektivních sportů pohlížet jako na živnostníka

3.8.4 Odměna sportovce v ČR a možnost jejího krácení

Jurka (2018) tvrdí, že jeden z největších problémů nastává v případě samotného ujednání týkající se odměny sportovce. Odměny jsou nejčastěji stanoveny fixně, či ve spojitosti s dosaženými výsledky v dané soutěži. Zde je nutné zmínit, že v porovnáním se zahraničím je ustanovení sportovní smlouvy pro sportovce velmi nevýhodné. Sportovní činnost se tudíž stává velmi nejistou výdělečnou činností⁹. Jedná se zejména o fyzickou nezpůsobilost vykonávat danou sportovní činnost. Pravidlem bývá, že v okamžiku zranění je buď příjem sportovci postupně krácen nebo dokonce je mu ihned odepráno právo na odměnu. Pokud je tedy sportovec brán jako osoba samostatně výdělečně činná, je mu odepráno právo na odškodnění související s pracovním úrazem. Jelikož je neschopen kvůli zranění vykonávat svou výdělečnou činnost, je okamžitě bez pravidelného příjmu. V rámci státního průzkumu bylo osloveno 53 profesionálních sportovců. Z tohoto počtu 28 sportovců odpovědělo, že jim během zranění byl příjem ze sportovní činnosti postupně krácen.

Jurka (2018) uvádí, proč by měl být sportovec brán právním řádem jako zaměstnanec oproti OSVČ. Dle zák. práce § 271a až 271e má pracovník v případě pracovního úrazu nárok

na náhradu za ztrátu na výdělků po dobu pracovní neschopnosti. Pravidlem také bývá, že pracovník má nárok na odškodnění i po pracovní neschopnosti. Dále má nárok na náhradu účelně vynaložených nákladů spojených s léčením a náhradu věcné škody za bolest a ztížení společenského uplatnění. Jurka (2018) dále uvádí, že v případě zranění je v lehké výhodě sportovec provozující kolektivní sport. Pokud se zraní například fotbalista, tak veškeré náklady spojené s léčením úrazu platí výhradně klub. Nicméně příjmy jsou z velké části složeny i s tzv. bonusů. Například za počet odehraných utkání, vliv na výsledek zápasu, počet vstřelených gólů, individuální ocenění apod. V případě zranění logicky na tyto bonusy nemá nárok a příjem mu klesne i o 50 procent. Vzhledem k vysokým životním standardům, to může být pro sportovce devastující okamžik kariéry, který je může poznamenat po zbytek kariéry či dokonce života.

Jelikož jsou ve sportu zranění zcela běžná, tak podmínky pro sportovce v ČR jsou nastavena poměrně tvrdě. Velké riziko zranění hrozí zejména sportovcům provozující tzv. „kontaktní sporty“ jakou jsou například házená, hokej, fotbal, rugby a další. Sportovec zkrátka ze dne na den může přijít o veškerý příjem a sním spojený životní standard, jelikož smlouva uzavřená s klubem či sponzorem nedovoluje provozovat jinou výdělečnou činnost. Zákonem tak sportovci nejsou chráněni.

Jediným možným řešením pro sportovce je sjednání komerčního pojištění z finančního trhu, který by jim měl ušlý zisk ze sportu alespoň částečně nahradit. Zde však narážíme na velký problém.

3.9 Finanční zabezpečení sportovců během kariéry

Obecně je známo, že příjmy profesionálních sportovců jsou v poměru průměrného platu občana z pravidla nadprůměrné. Příjmy totiž nejsou tvořeny jen z částky, které dostanou od klubu, za vyhraný turnaj či zápas. Z velké části obsahují i tržby z reklam a sponzoringu. Často se stává jak u nás, tak ve světě, že přední firmy v oblasti značkového oblečení, stravování či kosmetiky využijí pro propagaci tvář známého sportovce. Nicméně je důležité vzít v úvahu skutečnost, že u zveřejněných příjmů sportovců nejsou uvedeny výdaje spojené s jejich kariérou či povinné odvody státu. I přes to mohou být příjmy sportovců nadprůměrné. V tabulce níže uvádím seznam nejlépe vydělávajících sportovců světa. Například Patrick Mahomes, hráč amerického fotbalu, který poslední rok Super Bowlu dotáhl svůj tým Kansas City Chief ke zdárné výhře a podepsal tak historicky nejvyšší sportovní smlouvu. Jedná se o desetiletou smlouvu, která by Patrickovi měla vydělat částku 503 milionů amerických dolarů (Brisco, 2020). Což je téměř 12 miliard Kč. Chiefs zkrátka chtěli udržet ve svém týmu mladého hráče i za tak vysokou cenu.

3.10 Žebříček nejlépe placených sportovců světa

Sattler (2021) uvedl dvacet nejlépe placených sportovců světa

Tabulka 3. – Nejlépe placení sportovci světa. Zdroj: časopis Forbes

1. Roger Federer (tenis)	106 milionů dolarů
2. Cristiano Ronaldo (fotbal)	105 milionů dolarů
3. Lionel Messi (fotbal)	104 milionů dolarů
4. Neymar (fotbal)	95,5 milionu dolarů
5. LeBron James (basketbal)	88,2 milionu dolarů
6. Stephen Curry (basketbal)	74,4 milionu dolarů
7. Kevin Durant (basketbal)	63,9 milionu dolarů
8. Tiger Woods (golf)	62,3 milionu dolarů
9. Kirk Cousins (americký fotbal)	60,5 milionu dolarů
10. Carson Wentz (americký fotbal)	59,1 milionu dolarů
11. Tyson Fury (box)	57 milionů dolarů
12. Russell Westbrook (basketbal)	56 milionů dolarů
13. Lewis Hamilton (formule 1)	54 milionů dolarů
14. Rory McIlroy (golf)	52 milionů dolarů
15. Jared Goff (americký fotbal)	49 milionů dolarů
16. Conor McGregor (MMA)	48 milionů dolarů
17. James Harden (basketbal)	47,8 milionu dolarů
18. Jannis Antetokunmpo (basketbal)	47,6 milionu dolarů
19. Anthony Joshua (box)	47 milionů dolarů
20. Deontay Wilder (box)	46,5 milionu dolarů

Obecně je známo, že příjmy profesionálních sportovců jsou v poměru průměrného platu občana z pravidla nadprůměrné. Příjmy totiž nejsou tvořené jen z částky, které dostanou od klubu, za vyhraný turnaj či zápas. Z velké části obsahují i tržby z reklam a sponzoringu. Často se stává jak u nás, tak ve světě, že přední firmy v oblasti značkového oblečení, stravování či

kosmetiky využijí pro propagaci tvář známého sportovce. Nicméně je důležité vzít v úvahu skutečnost, že u zveřejněných příjmů sportovců nejsou uvedeny výdaje spojené s jejich kariérou či povinné odvody státu. I přes to mohou být příjmy sportovců nadprůměrné. V tabulce níže uvádím seznam nejlépe vydělávajících sportovců světa. Například Patrick Mahomes, hráč amerického fotbalu, který poslední rok Super Bowlu dotáhl svůj tým Kansas City Chief ke zdárné výhře a podepsal tak historicky nejvyšší sportovní smlouvu. Jedná se o desetiletou smlouvu, která by Patrickovi by měla vydělat částku 503 milionů amerických dolarů (Brisco, 2020). Což je téměř 12 miliard Kč. Chiefs zkrátka chtěli udržet ve svém týmu mladého hráče i za tak vysokou cenu (Sattler, 2021).

3.11 Systém vzdělávání finanční gramotnosti u sportovců v USA

Jak je již výše zmíněno, sportem se dají vydělat enormní částky, a to hlavně v zahraničí. V USA se nachází hned několik soutěží, které jsou naprostou špičkou ve světě. Jedná se zejména o NHL, NBA, NBL a NFL. V první stovce profesionálních sportovců jsou zástupci z velké části právě z těchto amerických sportovních soutěží. Tudiž je zcela logické, že všichni hráči působící v těchto ligách dosahují velkých příjmů. S tím je spojený i vysoký životní standard, na který se dá velmi rychle zvyknout. Skrze všechny nejznámější sporty ve světě je dáno nepsané pravidlo, že aktivní kariéra profesionálního sportovce není dlouhá. První profesionální kontrakt podepíše sportovec průměrně okolo svého dvacátého roku života, poslední pak před dovršením třicátého pátého roku, a to často pouze na další jeden rok. Jedná se tedy průměrně o patnáct let aktivní sportovní kariéry, což je poměrně krátká doba. Nicméně i za patnáct let se dá bez problémů finančně připravit na život, který je čeká po ukončení profesionální kariéry. Této otázce se budu věnovat v následujících částech diplomové práce. Nyní je nutné poukázat na příčinu finančního krachu profesionálních sportovců po ukončení kariéry či dokonce již během kariéry.

Jak již bylo zmíněno, sportovci v USA mají ve výše uvedených soutěžích nadprůměrné příjmy v porovnaní s ostatními sportovci ve světě. Nicméně je již trendem, že s velkými příjmy rostou životní náklady. Sportovci často neváhají nakoupit několik domů na hypoteční úvěr. Například Wills (2021) upozorňuje na nedostatečnou informovanost o finančních produktech v USA. Pokud sportovci nemají základy finanční gramotnosti, nemají povědomí o tom, jak si svůj příjem rozložit a nadbytečné peníze utrací i za nepotřebné věci. O to těžší je pro sportovce reálný fakt se této "vysoké úrovně" vzdát. Smlouva s klubem či sponzory, která jim zaručuje blahobyt totiž není věčná, a tedy ani příjmy, na které jsou sportovci zvyklí, netrvají věčně. Sportovci v USA se proto velmi často dostávali do finančních problémů právě po ukončení své

sportovní kariéry. Případů stále přibývalo a z toho důvodu byl proveden průzkum u bývalých hráčů NFL. Výsledky průzkumu byly až šokující. V roce 2009 magazín Sports Illustrated uvedl, že až 78 % bývalých hráčů NFL se do dvou let po ukončení kariéry dostalo do finančních problémů, bylo ve finančním stresu či dokonce vyhlásilo osobní bankrot (Torre, 2009)

3.12 Program pro vzdělávání dětí ve spolupráci s NBA

Na základě zjištění nízké finanční gramotnosti se Národní basketbalová asociace hráčů a NBA Cares rozhodli rozvíjet osvětu finanční gramotnosti ve spolupráci s aktivními i bývalými profesionálními hráči NBA.

Člen síně slávy NBA Clyde Drexler a další legendy NBA nadchly studenty na Houstonské základní škole v Crespu, když pomohli završit společnou iniciativu banky BBVA Compass a NBA Cares přinést finanční vzdělávací programy 25 000 studentům po celých USA. Banka každoročně bezplatně přinesla do škol program finančního vzdělávání Vault, který vyvinula vzdělávací technologická firma EverFi. Kurz zahrnuje interaktivní lekce, hry a aktivity založené na příběhu, které vyzývají děti od útlého věku, aby se rozhodovaly v reálných scénářích tak, aby co nejlépe dosáhly důležitých cílů v oblasti úspor a plánování zaměstnání.

Společnosti BBVA Compass a NBA Cares představili v roce 2013 program finanční gramotnosti založený na webu EverFi více než 10 000 studentům v sedmi městech. Nadcházející rok svůj dosah zdvojnásobí rozšířením online osnov na 25 000 studentů v přibližně 400 školách a 19 státech světa (Education world, 2014).

Přetrvávající rozdíl v rasovém bohatství tlačí profesionální sportovce k prosazování finanční gramotnosti zejména afroamerických dětí a dospívajících adolescentů. Zabývají se vším od vstupu do středních a vysokých škol až po investice týkající se sponzorování programů a aplikací finanční gramotnosti. Hráči NFL, jako je linebacker New England Patriots Brandon Copeland. Hráči NBA Michael Thomas, Harrison Barnes, Kevin Durant a Chris Paul patří mezi lídry v tomto vzdělávacím programu (Education world, 2014).

Slovy jednoho z neznámějších basketbalistů všech dob Kevina Duranta: „Na NBPA chceme pomoci rozvíjet naše hráče na hřišti i mimo něj. I když je důležité trénovat tělo, aby uspělo v basketbalu, je stejně důležité trénovat mysl, aby uspěl v životě. Basketbal vás může zavést jen tak daleko, proto se chceme ujistit, že jste vybaveni nástroji a důvěrou, abyste byli v dlouhodobém horizontu úspěšní! Z tohoto důvodu učíme v našich NBPA Camps důležitou životní dovednost jako je Finanční gramotnost“ (Brooks, 2021)

3.12.1 Ukázka ze vzdělávacího semináře pro mladé basketbalisty v NBA

Vzdělávání je vedené v obecné formě s rozsahem i mimo sportovní svět tak, aby nebylo zaměřené pouze na sportovní profesionální kariéru, ale aby získané informace dokázali využít i v běžném životě. Níže je přiblížen průběh vzdělávacího semináře organizovaný NBPA na přípravném kempu před sezónou, uveřejněn na webovém portálu NBPA. Hráči basketbalu v USA mají tedy možnost získat osvětu ze světa finanční gramotnosti ještě před začátkem kariéry. Na oficiálním webu NBPA se nachází ukázka virtuálního vzdělávacího semináře pro budoucí profesionální basketbalové hráče. Na webovém portálu NBPA je uvedena ukázka vzdělávacích kurzů pro sportovce v USA (NBPA, 2021):

„Než začneme, pojďme nejprve definovat, co je to Finanční gramotnost.

FG je sada dovedností a znalostí, které nám pomáhají pochopit, jak fungují peníze. FG je dovednost, která je často přehlížena, ale chápeme její důležitost a věříme v hodnotu začít brzy. Čím dříve v životě začnete něco dělat, tím lépe na tom budete!“

Proč je Finanční gramotnost důležitá?

FG je nezbytná pro každého, zejména pro profesionální basketbalisty. Pokud nerozumíte tomu, jak efektivně hospodařit s penězi, jak můžete podepsat svou první profesionální či další smlouvu? Nebo vyjednat vaši další sponzorskou dohodu?

Je to jen několik oblastí, na které musí členové NBPA myslet, ale je také důležité myslet na úsporu peněz. Co když se zraníte? Nebo se NBA uzavře kvůli globální pandemii, jako je koronavirus?

I když je nemožné předvídat bezprecedentní událost, jako je uzavření NBA kvůli Covid-19, je to jen další příklad, jak důležité finanční vzdělání je. S pozastavenou sezónou NBA a snížením platů hráčům vám mohou vyčleněné úspory dát pocit jistoty v časech, co by jinak mohlo být finančně velmi náročným obdobím.

Profesionální hráči si v dnešní době již uvědomují důležitost správy osobních příjmů. Z toho důvodu si většina hráčů NBA najímá profesionální finanční, investiční a daňové poradce. NBPA dokonce nabízí finanční a investiční zdroje, které hráčům poskytují další podporu. Ať už se dostanete do ligy, nebo ne, je zásadní procvičovat si návyky správného hospodaření s penězi a my se chceme ujistit, že máte dovednosti potřebné k úspěchu.

Stejně jako v basketbalu je finanční gramotnost dovednost, kterou musíte věnovat čas a trénink abyste ji byli schopni zvládnout. Stali jste se přes noc dobrým střelcem nebo manipulátorem s míčem? Velmi o tom pochybují! Proto abyste si vytvořili silnou znalost

finančních dovedností, musíte věnovat čas, energii a úsilí k rozvoji tohoto řemesla. My jsme tu pro vás, abychom vám pomohli (Vault, 2020)

Vedení NBPA se nesnaží vzdělávat ve finanční gramotnosti pouze basketbalisty. Navázala spolupráci s Organizací Banzai a snaží se dávat osvětu financí co nejvíce dospívajícím dětem v USA skrze vzdělávací webový portál.

Slovy jednoho ze zástupců vedení NBPA (2021): *„Na NBPA víme, že vzdělávání a praktické školení ve finanční gramotnosti jsou důležitými stavebními základy, které pomáhají studentům a začínajícím sportovcům pracovat na své budoucnosti. Pevné zázemí ve finanční gramotnosti vytváří stabilitu a buduje návyky, které pomáhají podporovat sportovce při pronásledování svých snů. Organizace Banzai se spojila s Národní asociací basketbalových hráčů (NBPA), aby pomohla dětem najít úspěch. Banzai vlastní online vzdělávací portál, který dává dětem po celé zemi příležitost naučit se finanční gramotnosti i mimo jejich základní zkušenosti! Banzai je lídrem v oboru finančního vzdělávání a pomůže vám osvojit si znalosti potřebné k inteligentnímu finančnímu rozhodování“.*

3.13 Rizika Investování

Dle mého názoru investování dává lidem možnost zbohatnout, jeli zvolená správná strategie investování. Je důležitý zohlednit skutečnost, že s investováním je spojeno řada rizik, při kterých můžeme investované prostředky ztratit.

3.13.1 Hlavní rizika investování

1. Tržní riziko

Podle Gladiše (2005) tržní riziko je v synergii s makroekonomickým prostředím. Jedná se například o globální změny, regulace či daňové reformy. Lze tvrdit, že tržní riziko je tím nejdůležitějším rizikem, které je spojeno s investováním. Nelze totiž zcela přesně určit, jakým směrem se bude ekonomika vyvíjet. Taktéž nelze přesně určit, zdali budou hodnoty cenných papírů růst či klesat. Ekonomický pokles nebo neuspokojivý růst může mít negativní dopad na společnosti. V důsledku toho mohou hodnoty i velkých společností kolísat. Při poklesu trhu a s ním dané proměně může dojít i k poklesu hodnot investic. Trh je zkrátka tím nejsledovanějším parametrem ve světě investování (Gladiš, 2005)

2. Cenové riziko

Cenové riziko je riziko, kdy investor investuje do vlastního kapitálu, který má v konečné fázi nižší hodnotu než samostatná vstupní investice. Existují určité způsoby, jak tyto řídit cenové riziko. Pokud se však investuje do nezajištěných produktů, riziko nelze úplně vyloučit. Diverzifikace vašich investic může toto riziko částečně snížit (Degiro, 2021).

3. Úrokové riziko

Přímý dopad na hodnotu investic mají změny úrokové sazby. Jedná se zejména o investici do dluhopisů. Pokud se zvýší úrokové sazby, ceny dluhopisů obvykle klesají. Na trhu může nastat situace, kdy dluhopisy s fixní úrokovou sazbou mohou být znehodnocené z důvodu nově emitovaných dluhopisů s vyšším úrokovým výnosem (peníze., 2016)

4. Úvěrové riziko

Úvěrové riziko je riziko, kdy společnost, stát nebo země, do které investujete, nemůže splnit své platební povinnosti. U dluhopisů to znamená, že investorům nebude vyplácen úrok. Vaše investice klesne na hodnotě nebo v nejhorším případě již nebude obchodovatelná (Degiro, 2021)

5. Měnové riziko

Investování se může stát rizikovějším, pokud je investice vedena v cizí měně a je přepočítávána na domácí měnu. V praxi může vzniknout situace, kdy domácí měna posílí, ale investice je vedena v cizí měně. Pokud tato situace nastane, tak při následném převodu zpět na domácí měnu dojde ke ztrátě hodnoty investice (Gladiš, 2005).

6. Inflační riziko

Česká národní banka uvádí, že jedním z hlavních ukazatelů ekonomiky státu je inflace, u které nejde zcela přesně předpovídat, jak vysoká v budoucnu bude. Podle ČNB se jedná o situaci, kdy reálný výnos investice bude pod našim očekáváním. V extrémních případech může být reálný výsledek investice dokonce záporný. Nominálně investice sice dosáhne očekávaného i předpokládaného výnosu, ale díky vysoké inflaci si reálně nebudeme moci zakoupit statky, které bychom zakoupili, nebýt inflace (ČNB, 2016)

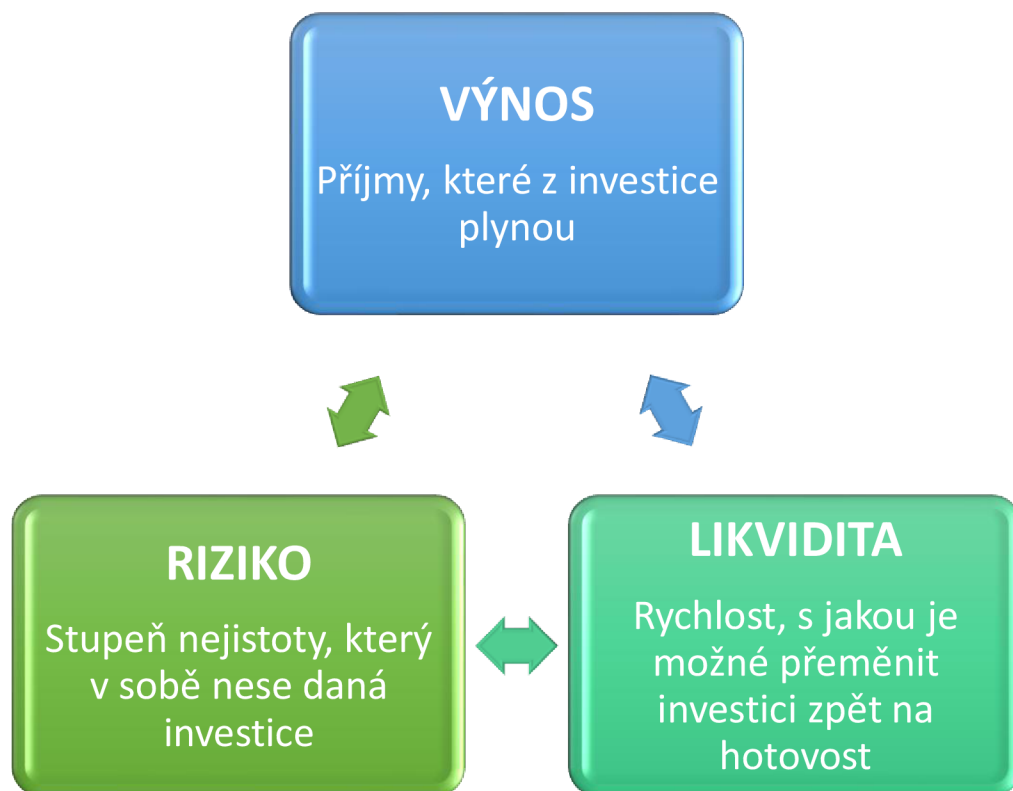
7. Riziko likvidity trhu

Veselá (2007) popisuje likviditu ve smyslu, jak rychle lze daný cenný papír na trhu prodat, aniž by to znehodnotilo jeho hodnotu. Likvidita bývá ovlivňována mnohými faktory. Mezi hlavní faktory patří cenné papíry, trh, na kterém obchodujeme, či aktuální ekonomické trendy, kdy se určité cenné papíry stávají více populárními a obchoduje se s nimi více než v minulosti. Aby mohly být cenné papíry likvidní, musí být na trhu dostatečný počet obchodníků se zájmem s nimi obchodovat. Dalším důležitým faktorem je cena za uskutečněnou transakci.

Tato cena by měla být co možná nejnižší. Pokud cenný papír splňuje tyto charakteristiky, je možno jej prohlásit za likvidní.

3.13.2 Investiční trojúhelník

Dle Rejnuše (2013) je Investiční trojúhelník zjednodušeně ukazuje, na co se při investování zaměřovat. Riziko, likvidita a výnos jsou tři oblasti, na které je nejdůležitější se při investování zaměřit. Bohužel nelze zvolit maximální výnos, maximální likviditu při co nejmenším riziku. Každý investor se musí rozhodnout, jakou cestou se vydá na základě svých priorit. Je to vždy o typologii investorů. Investoři s kladným vztahem k riziku zvolí většinou vysoký výnos, vysokou likviditu a vysoké riziko. Investoři, kteří se riziku snaží vyhnout, často raději volí riziko nižší, které je spojené s nižším výnosem, případně nižší likviditou. Neexistuje investice, která by dosáhla maxima ve všech třech hlediscích – lze jen hledat optimální poměr.

Obrázek 2. Investiční trojúhelník. Zdroj: Vlastní

3.14 Možnosti nabídky služeb pro profesionální sportovce v ČR

Jak již bylo mnohokrát zmíněno v České republice neexistuje jednotný systém vzdělávání finanční gramotnosti pro sportovce z veřejného sektoru jako je tomu například v USA. Proto je nutné zaměřit se na soukromý sektor českého trhu. V tomto prostředí se pohybuje mnoho

soukromých organizací, které jsou schopny sportovcům pomoc k lepšímu výkonu ve sportu, a také je relativně dobře připravit na život po ukončení kariéry. Jedná se tedy o komplexní službu. Dle webového portálu Pross-Sport (2021) zahrnuje komplexní služba pro sportovce následující parametry:

- Zdravotní péče (výživové poradenství, fyzioterapie)
- Psychická příprava (mentální koučink)
- Fyzická příprava (kondiční trenéři, maséři)
- Právní a daňové služby (účetnictví, právní poradenství)
- Finanční služby (finanční poradenství, finanční plány na míru)

Bezpochyby se jedná o velmi důležité služby, které jsou pro profesionální sportovce nezbytné k dosažení úspěšné kariéry. Problém je bohužel ve dvou hlavních bodech spolupráce.

Tyto soukromé organizace se zaměřují pouze na jednotlivé profesionální sportovce nikoliv na sportovní organizace. Hlavní cílem tedy není vzdělávání ve finanční gramotnosti a příprava na život po kariéře, nýbrž momentální zajištění sportovce v aktivní kariéře. Typicky navazují spolupráci s již známými českými sportovci, kteří mají značnou část kariéry za sebou. Z pohledu těchto soukromých organizací je to logický krok. Klienti disponují již stálým nadprůměrným příjmem a před koncem kariéry se ještě chtějí zajistit na život po kariéře. Zároveň tato klientela je ideální pro PR Marketing firmy.

Druhý hlavním bodem je fakt, že spolupráce s těmito firmami není pro sportovce bezplatná. Naopak si za spolupráci účtují poměrně vysoké částky. Uvedu příklad obdobné společnosti. Jak je uváděno na webových stránkách společnosti Pross Sport, cenové rozmezí se pohybuje od 4.000 Kč do 20.000 Kč měsíčně podle rozsahu poskytovaných služeb (Pross-sport, 2021). Pro cílovou skupinu profesionálních sportovců není tato cena za služby nijak závratná. Disponují nadprůměrnými příjmy a za obdobné služby neváhají připlatit. Je to přece investice do jejich kariéry. Nicméně tento druh poskytovaných služeb je zcela nedostupný zejména mladým začínajícím sportovcům, či sportovcům z méně finančně dotovaných sportů jako je například házená, florbal, volejbal apod.

4 CÍL PRÁCE

Hlavním cílem práce je vytvořit model systematického vzdělávání finanční gramotnosti sportovců v ČR, který finančně zajistí profesionální sportovce během kariéry a připraví je na život po ukončení profesionální sportovní kariéry.

Dílčí úkoly:

- vymezit pojmy finanční gramotnost a vzdělávání ve finanční gramotnosti
- Zjistit možnosti vzdělávání finanční gramotnosti na základních a středních školách v ČR
- Představit zahraniční model vzdělávání sportovců v oblasti finanční gramotnosti
- Vymezit postavení profesionálního sportovce v ČR
- Uvést příklady profesionálních sportovců a jejich nakládání s osobními financemi
- Analyzovat nabídky služeb pro profesionální sportovce v oblasti ochrany příjmů a budování majetku
- Prostřednictvím rozhovorů s profesionálními sportovci zjistit míru finanční gramotnosti sportovců v České republice a míru zapojení sportovních klubů v ČR
- Vytvořit finanční plán pro začínajícího i již profesionálního sportovce k zajištění ochrany příjmů během profesionální kariéry a k budování majetku po ní.

5 METODIKA PRÁCE

5.1 Výzkumný soubor

Pro první teoretickou část byla použita základní literatura týkající se zejména finanční gramotnosti a profesionální sportovce v ČR. Dále jsem použil zdroje Ministerstva financí ČR, a to část týkající se výzkumu finanční gramotnosti v ČR. Zahraniční zdroje jsem čerpal zejména ze zahraničních internetových stránek. Příklady profesionálních sportovců a jejich nakládání s osobními financemi jsem čerpal zejména taktéž z internetových zdrojů. V praktické části jsem pro získání potřebných informací použil kvalitativní metodu sběru dat, a to techniku polostrukturovaného rozhovoru se sportovci kolektivních sportů fotbalu a hokeje, které jsem rozdělil do čtyř kategorií. Sportovci před profesionální kariérou, aktivní profesionální sportovci, profesionální sportovci využívající služeb k přípravě na život po kariéře a bývalí profesionální sportovci. Celkem bylo oslovenou dvacet sportovců skrze všechny kategorie. Zaznamenáni jsou čtyři sportovci z každé kategorie. K publikaci záznamu bylo vybráno šest otázek, které bylo možné položit pro všechny kategorie. Rozhovory byly vedeny osobně a formou videohovoru. V obou případech délka trvání rozhovoru nepřesáhla 45 minut. Důvod zvolení této techniky je zejména absence výzkumu v oblasti vzdělávání sportovců ve finanční gramotnosti v ČR. Dalším důvodem je nutnost získání informací z praxe profesionálních sportovců v ČR a zjištění v oblasti jejich kariéry a povědomí o finanční gramotnosti ve sportu. V poslední části výsledků práce jsou uvedeny dva finanční plány, které jsem sestavil za pomoci aplikace Anakin. Jedná o aplikace na profesionální sestavení finančního plánu od společnosti Partners Financial, a.s.

5.2 Metodika sběru dat

Polostrukturovaný rozhovor dává tazateli možnost volnějšího vedení rozhovoru. Velkou výhodou je, že se tazatel může dotazovat na doplňující otázky a proniknout do daného tématu ještě hlouběji. Jelikož se jedná o polostrukturovaný rozhovor, stanovil jsem si nejprve základní tematické okruhy rozhovoru, podle kterých jsem si následně připravil sadu otázek pro respondenta tak, abych tyto otázky mohl v průběhu rozhovoru případně rozvinout. Tyto základní tematické okruhy byly vytvořeny tak, aby pomocí nich byly zjištěny požadované informace, ale zároveň dávaly prostor pro diskuzi a možné zjištění dalších zákulisních informací a postojů. Záznamy všech rozhovorů se sportovci byly pořízeny na diktafon v počítači. Rozhovor byl nahráván především z důvodu přesné interpretace

respondenta, což je v této diplomové práci zcela nezbytné. Nahrávky byly na závěr přepsány do programu v Microsoft Word. V Diplomové práci jsou zpracovány formou přepisů. Po přepsání do Microsoftu Word, byly nahrávky trvale smazány.

6 VÝSLEDKY

6.1 Příklady sportovců s finanční gramotností

Karel Poborský

Pro správný příklad finanční gramotnosti není nutné dívat se pouze směrem na západ, jelikož spousty příkladů najdeme i v České republice. Jeden z nejznámějších českých fotbalistů je skvělým příkladem toho, že se profesionální sportovec může připravovat na důchodový život sportovce již během aktivní kariéry. Karel Poborský totiž začal podnikat v době, kdyby byl na vrcholu své fotbalové kariéry. V roce 1998 spojil síly se svými dvěma kamarády, kteří v té době již vedli firmu Resi zaměřenou na výrobu rehabilitačních lehátek. Díky Poborského investici v hodnotě osm milionů korun firma mohla rozšířit výrobu. Během zahraničních angažmá se nemohl plně věnovat chodu firmy. Nicméně se snažil být neustále k dispozici alespoň přes telefon, aby měl přehled o celkovém hospodaření firmy. Počáteční investice se Poborskému údajně vrátila ještě před koncem profesionální kariéry. V roce 2014 vykazovala firma Resi obrát přes třicet milionů korun a do dnešního dne má stoupající tendenci (Filipová, 2015)

Jiří Welsch

Welsch je historicky druhým Českým hráčem, který měl možnost zahrát si nejslavnější basketbalovou ligu světa NBA. V roce 2002 umístil v draftu NBA na 16. příčce, v NBA působil v letech 2002 až 2006 a postupně vystřídal 4 různé týmy. Nejvíce se mu dařilo v dresu nejúspěšnějšího týmu historie – Boston Celtics (Redbull, 2021).

Mimo velmi úspěšnou kariéru v NBA se Jiří stal tahounem také Českého národního týmu a dodnes je vzorem pro mnoho nových basketbalových nadějí. Welsch není vzorem pouze díky sportovním výsledkům, kterým měl nespočet. Mladí sportovci mají možnost vzít si za příklad i to, jak během své kariéry nakládal se svými financemi. Hned na začátku kariéry v NBA začal Jiří spolupracovat s finančním koučem Stanem Sklenářem. Stan je původem z České republiky v USA dodnes pomáhá českým profesionálním sportovcům se správným rozložením příjmů a investováním. Díky této spolupráci má Jiří dnes vybudované velké finanční portfolio v několika milionové hodnotě. Dle slov Jiřího, byl ve velmi psychické pohodě, když se blížil konec kariéry. Během kariéry nenechal nadprůměrné příjmy ležet na běžném účtu, ale systematicky své výdělků investoval, aby po kariéře měl dostatek financí (Kuchálik, 2019).

6.2 Proces zpracování dat

Ve výsledcích práce jsou uvedeny rozhovory s profesionálními sportovci, které jsem rozdělil do tří kategorií, a to:

- A. Sportovci před profesionální kariérou
- B. Aktivní profesionální sportovci
- C. Bývalí profesionální sportovci

Jedná se výhradně o profesionální hráče kolektivních sportů fotbalu a hokeje, kteří působí či působili v nejvyšších českých soutěžích. Tím, že konkrétně tyto sporty mají v ČR nejpočetnější zastoupení, dá se z rozhovorů usoudit povědomí českých sportovců o FG. Tématem u všech kategorií bylo vzdělávání sportovců ve finanční gramotnosti a příprava na život po profesionální kariéře. Zvolil jsem polostrukturovaný rozhovor, tedy kostra rozhovoru byla dána, nicméně průběh a odpovědi byly libovolnější.

Jelikož jsou sportovci rozděleny do tří skupin, je nezbytné rozlišit i odpovědi dle výše uvedených skupin.

1. Setkal ses během tvého studia s jakoukoliv formou vzdělávání ve finanční gramotnosti?

A1. Studuji v Olomouci Sportovní Gymnázium, ale dosud jsem se s žádným předmětem, co by se zabýval finanční gramotností nesetkal. Pouze v předmětu Ekonomie nám učitelka ukázala, jak se vypočítá čistá mzda.

A2. Vystudoval jsem Církevní Gymnázium, kde byl předmět Základy financí. Musím říct, že to byl jediný předmět, který mi něco do života dal. Bohužel to byl pouze volitelný předmět, který se navíc křížil s předmětem Náboženství. Takže předmět nebyl početně navštěvovaný, jak by si zasloužil.

A3. Studuji Sportovní Gymnázium ve Zlíně. Bohužel nic podobného jako je Finanční gramotnosti jsme neměli. Co vím, tak je jeden volitelný předmět Základy Ekonomie, ale nevím, co se v tomto předmětu učí.

A4. Studuji Odbornou školu v Mladé Boleslavi. V předmětu Účetnictví jsme se učili výpočet daně z příjmu, účtování či sepsání životopisu apod. Slovo Finanční gramotnost jsem ale během mého dosavadního studia ještě neslyšel.

B1. Základní i střední školu jsem studoval v Praze. Pojem finanční gramotnost slyším poprvé od tebe. Nevybavuji si, že jsme něco podobného ve škole probírali.

B2. Kvůli častému stěhování jsem vystřídal školy v pěti různých městech. V Praze, Chocni, Hradci Králové, Pardubicích a Kladnu. Opravdu si ale nepamatuji, zdali jsme měli v předmětech zahrnuto téma Finanční gramotnost. Pamatuji si Den Financí na střední škole v Kladnu, ale to je vše. Je tedy dost pravděpodobné, že jsme ve škole nic ohledně financí neprobírali.

B3. Studoval jsem základní i střední školu ve Zlíně. Jelikož jsem byl na sportovních školách, tak mě ani nepřekvapuje, že jsme předmět zaměřený na finance neměli. Což byla škoda, jelikož jsem začal vydělávat sportem už na střední škole a o hodnotě peněz jsem nic nevěděl.

B4. Ve třetím ročníku studia Gymnázia v Hradci Králové jsem měl předmět Základy Ekonomie, kde jsme probírali témata jako jsou rozdělení daní v ČR, výpočet čisté mzdy, základní finanční produkty na českém trhu apod. Moc si z toho ale upřímně nepamatuji. Teď když se zpětně dívám, tak si říkám, že jsem měl dávat nejspíš větší pozor. Jelikož to byl snad jediný předmět, který mi vlastně k něčemu byl.

C1. Měl jsem štěstí na třídního učitele, který nám na střední škole v předmětu Základy společenských věd z vlastní vůle přidával látku zaměřenou na téma Osobní finance, budoucí povolání apod. Do dnes si pamatuji ten předmět pamatuji. Nicméně ve svém okolí nemám nikoho podobného, kdo by se s takovou výukou během studia setkal

C1. Jsem vyučený automechanik. Finanční gramotnost se začala probírat až v posledních letech. Nevím, jestli je v dnešní době Finanční gramotnost zařazena do výuky, ale spíš bych řekl, že není.

C1. Byl jsem na policejní škole a předmět, který by se zaměřoval na finance či finanční vzdělání jsme určitě neměli.

C1. S pojmem Finanční gramotnost v rámci vzdělávání ve školství jsem se nesetkal. Ani na Univerzitě Palackého v Olomouci na Pedagogické fakultě. Dnes vidím, že tohle téma v českém školství velice chybí.

2. Zajímali se v klubech, ve kterých jsi doposud působil, jak nakládáš se svými financemi?

A.2 Zatím jsem působil jen v týmu Sigma Olomouc, 1.SK Prostějov a 1. FC Viktorie Přerov a ani v jednom klubu se nezajímá, jak s penězi nakládáme. I když se jedná o opravdu malé částky.

A2. Působím od přípravy v SK Sigma Olomouc a byl jsem na hostování v FK Šumperk, ale kluby nezajímá, jak s penězi nakládáme. Z jejich pohledu je to naše soukromá záležitost.

A3. Hraji stále za mateřský klub FC Fastav Zlín, kde mám zatím minimální plat. Jsou to spíše drobné na autobus. Takže tohle téma se mnou nikdo neřeší. Nicméně nemám informace o tom, že by to bylo jiné v seniorském týmu, kde, jsou výplaty sto násobně vyšší.

A4. Hraji stále za jeden tým, a to FK Mladá Boleslav, kde klub pošle peníze hráčům na účet a víc nic neřeší. Spíše byl problém, že během řádění viru Covid-19 nám klub neposlal téměř žádnou výplatu.

B1. Hraji od přípravy za Duklu Praha. Vedení klubu nám spíše stále snižuje plat, než aby se zabýval tím, jak s penězi nakládáme. Takže tohle se na „Dukle“ vůbec neřeší

B2. Zatím jsem prošel kluby FC Fastav Zlín, I. FC Slovácko, SK Slavia Praha a poslední rok jsem strávil v SFC Opava. Nikde se nezajímali, jak nakládám se svými financemi. Jedině ve Slavii za mnou přišel hlavní trenér a poradil mi, abych neutrácel vše, co mi chodí od klubu. Příjmy se mi totiž ztrojnásobily a některým hráčům to může zamotat hlavu.

B3. Jsem odchovanec klubu PSG Berani Zlín. Na hostování jsem byl pouze dvakrát v nižších soutěžích. Klub se nestará o finance hráčů. Spíše během loňského roku nám byly příjmy snižené na 60 % a vedení klubu nezajímalo, jestli jsme schopni se sníženým platem vyžít.

B4. Prošel jsem zatím kluby FC Hradec Králové, Viktoria Žižkov a nyní působím v polské nejvyšší fotbalové lize. Nikde jsem se ale nesetkal s tím, že by se klub zajímal o to, co děláme se svými příjmy.

C1. Působil jsem jen ve dvou týmech. A to FC Fastav Zlín a SK Slavia Praha. Nevzpomínám si, že by se kluby nějak zajímali o to, jak své peníze utrácím. Občas jen za námi přišel trenér a řekl, ať si něco spoříme stranou.

C2. Během kariéry jsem vystřídal přes 10 fotbalových klubů. Z toho byly dva z ruské nejvyšší soutěže. To, co dělám se svými penězi se mnou v žádném klubu neřešili. Možná proto mě i výplata, která mi začala chodit v ruské lize naprosto semlela. Plat se zpětinasobil a já nevěděl co z tolika penězi dělat.

C3. Prošel jsem mnoho českých klubů včetně Sparty Praha. Postupně jsem působil v nizozemské, italské a anglické nejvyšší soutěži. V nizozemské lize tehdy automaticky hráčům do 23 let brali 20 % příjmů. Tyto peníze dostali až tehdy, když přestoupili do jiného týmu. V italské lize tento princip fungoval stejně až na to, že 20 % příjmů brali všem hráčům bez rozdílu věku. Hráčům naspořené peníze poslali na účet až v době, kdy ukončili kariéru či opustili italskou ligu. V Anglii jsem si mohl vybrat, jestli chci posílat celou výplatu či si nechat část výplaty odkládat stranou.

C4. Za celou kariéru jsem prošel pouze dvěma kluby, a to Zbrojovkou Brno a Sigmou Olomouc. Ve Zbrojovce byl tehdy skvělý trenér, který klukům pomáhal i v osobním životě včetně financí. Kdo potřeboval, mohl se v soukromí na trenéra obrátit. To bylo super, bohužel to byla velká výjimka.

3. Přemýšlel jsi během kariéry nad životem po ukončení kariéry?

A1. Vůbec. Já ani nevím, jestli nějakou kariéru budu mít. Nicméně chápu, proč se na to ptáš. Věřím, že si včas uvědomím, co chci po sportovní kariéře dělat.

A2. Nejspíš budu chtít zůstat u fotbalu jako trenér či manažer. Je to ale ještě strašně daleko, takže to moc neřeším.

A3. Je mi 20 let a mám teprve kariéru před sebou. Nedokážu ještě přemýšlet nad tím, co bude po kariéře. Asi bych chtěl zůstat u sportu. To mě baví.

A4. Nemám ještě představu. Nejraději bych se stal fotbalovým trenérem. Cítím, že by mě to mohlo bavit.

B1. Doufám, že budu hrát co nejdéle, abych si vydělal na život po kariéře. Zejména kvůli tomu, že ještě nevím, co chci dělat. Můj otec má stavební firmu. To je taková záchranná brzda.

B2. Mám rád dvě věci. Fotbal a komunikaci s lidmi. Cítím, že manažerská pozice ve sportovním prostředí by pro mě byla ideální. Mám ale pořád velkou část kariéry před sebou a musím si vybudovat jméno, abych takovou pozici dostal. Nejsem naivní, že manažerská pozice ve fotbale na mě čeká.

B3. Mým snem od mladého věku je pracovat u policistů. Je to velmi netradiční, ale já se na tento život těším. Chápu, že nebudu mít takové příjmy jako profesionální sportovec. Proto se momentálně snažím odkládat část svých příjmů stranou.

B4. Být profesionálním sportovcem, co nejdéle. Do 37 let bych chtěl hrát fotbal profesionálně. Zkousím už teď podnikat v cestovních ruchu, takže po kariéře mám cíl v tom pokračovat.

C1. Již během aktivní kariéry jsem se začal vzdělávat v trenérství. Jak přišel konec kariéry, tak jsem dopředu věděl, že mi mateřský klub nabídne pozici mládežnického trenéra. Hlavním důvodem nabídnuté pozice byl fakt, že další končící fotbalisté ještě nevladnili trenérské licence. Proto doporučuji hráčům, kteří chtějí být trenéři, studovat trenérství již během kariéry.

C2. Vůbec jsem nad tím nepřemýšlel. To byl asi i jeden z důvodů, proč jsem dopadl tak špatně. Neznal jsem hodnotu peněz a ani jsem nevěděl, co chci po kariéře dělat. Momentálně jezdím kamionem a hraji fotbal na amatérské úrovni.

C3. Kariéru jsem měl velice úspěšnou. Díky vybudovanému jménu jsem dostal nabídku sportovního ředitele v prvoligovém českém fotbalovém klubu. Zní to krásně. Nicméně moc

dobře vím, že jsem jeden z tisíce, který takovou nabídku po kariéře dostane. Hráči si naivně myslí, že manažerská pozice na ně čeká. Bohužel se velice mílí.

C4. Během kariéry jsem nad tím nepřemýšlel. Podařilo se mi během kariéry vystudovat Vysokou školu, takže jsem se nebál, že bych nenašel uplatnění po kariéře. Nicméně mi můj mateřský klub nabídl pozici mládežnického trenéra. V roli trenéra jsem se našel a momentálně je trenérství mým povoláním.

4. Jak se staráš/staral o své příjmy ze sportovní činnosti?

A1. Jednoduché. To málo, co dostanu od klubu utratím. Rád si kupuji boty, bydlím u rodičů, takže výdaje za stravu, bydlení či dopravu nemám žádné.

A2. Dostávám zatím zhruba 15 000 Kč. Náklady mám pouze na auto a stravu. I tak mi ale na konci měsíce vlastně nic nezůstane. Asi bych si měl začít vést výdaje. Nemám upřímně přehled o tom, za co peníze utrácím

A3. Rodiče mi říkají, ať neutratím vše, co od klubu měsíčně dostanu. Je to ale těžké. Částka je moc malá na to, aby mi měsíčně něco zbylo. Kino s přítelkyní, večere, oblečení apod. Většinou 2 týdny před další výplatou už nic nemám.

A4. Momentálně mám juniorský plat ve výši 12 000 Kč. 3 000 Kč musím vždy poslat rodičům, kteří mi peníze spoří. Zbytek výplaty samozřejmě utratím za vše nepotřebné.

B1. Smlouvu vám velmi dobrou na poměry klubu. Myslím si, že mám jednu z nejlepších podmínek mezi hráči. Částka přesahuje 100 000 Kč měsíčně. Zhruba polovinu si posílám dlouhodobě na spořicí účet. Měl jsem nějaké nabídky, abych své peníze pravidelně investoval, jenže já investicím nerozumím. Tudíž nevěřím, že se mi investování může vyplatit.

B2. Jelikož je má žena na mateřské dovolené, tak z mého příjmů platím veškeré rodinné výdaje. Několik let zpět jsem si vzal i hypoteční úvěr, který pravidelně splácím. Měsíčně mi pořád zbývalo na účtu spoustu peněz. Jakmile jsem začal spolupracovat s J&K ProSports Financial, s.r.o., tak jsem zhruba 10 % svého příjmu začal pravidelně investovat za účelem předčasného splacení hypotéky. Díky tomu nebudu po kariéře nijak zadlužený, a proto mi spolupráce dává velký smysl.

B3. Momentálně jsem hráčem SK Slavia Praha. Příjmy mám velmi nadstandardní, toho jsem si vědom. Mám velké štěstí, že mám skvělé rodiče, kteří mě od mladého věku velmi dobře vychovávají i co se týče financí. Mám několik investičních bytů, díky kterým se mé peníze dále zhodnocují. Jsem velmi spořivý člověk, a proto mi na spořicímu účtu stále zůstává spousta nevyužitých financí. Bohužel investování nerozumím a nerad riskuji.

B4. Posledních 5 let se mi plat stále zvyšoval. Nyní působím v první polské fotbalové lize a příjmy mám nejvyšší za celou dobu své fotbalové kariéry. Přiznám se, že jsem menší částku “utopil“ v neúspěšném podnikání, zejména kvůli pandemii způsobené Covid-19. Nicméně spousta peněz mi stále měsíčně zůstávalo na účtu. Před dvěma lety mě oslovil zástupce ze společnosti J&K a ukázal mi spousta možností správného investování. Já jsem velmi nedůvěřivý člověk. Nicméně konzultant si dal velkou práci s vysvětlením všech nejasností. Nyní investuji zhruba 20 % svého příjmu do celé řady investičních produktů. Mám tedy jistotu, že po ukončení kariéry nezůstanu bez finančních prostředků a můžu si hledat práci, která mě bude skutečně bavit.

C1. Jsme velmi spořivá rodina. Vždy jsme si peněz vážili, a za to svým rodičům velice děkuji. Nikdy jsem peníze neinvestoval, jelikož dříve to byla spíše nevšední než běžná věc. Odkládal jsem si pravidelně peníze na druhý běžný účet, a díky tomu jsem si s rodinou mohl zařídit stavbu rodinného domu.

C2. Na rovinu. Z kariéry mi zůstali pouze dluhy. Měl jsem problémy s gamblerským, kde jsem prohrál milióny korun. Do toho se přidal alkohol a až v posledních letech se dostávám zpět do normálního života. Jsem si jistý, že kdybych uměl dříve lépe hospodařit s penězi, nedostal bych se do problémů.

C3. Jak jsem již zmiňoval, tak v zahraničních ligách nám bylo automaticky odebráno stranou zhruba 20 % příjmů. Působil jsem ve velmi známých klubech a tomu odpovídalo finanční ohodnocení. Po kariéře jsem byl velmi příjemně překvapený částkou, která mi přišla na účet.

C4. Investování se začíná řešit až v posledních letech. Dříve jsme znali pouze stavební spoření či důchodové spoření. Považuji se za spořivého člověka, takže jsem nikdy zbytečně

neutrácel. Když vidím, za co vše momentálně hráči utrácení, tak se mi zvedá žaludek z nevolnosti. Neznají hodnotu peněz, a to je obrovská chyba.

5. Myslíš si, že české a zahraniční sportovní kluby pomáhají sportovcům s přípravou na post kariéru?

A1. Nemyslím si, že by se do něčeho takového klub zapojoval. Alespoň kluby, ve kterých jsem působil.

A2 O tom silně pochybuji. Nevím, jak to funguje jinde, ale v našem klubu nic takového nefunguje.

A3. V ČR jsem o ničem takovém neslyšel. Jednou jsem četl článek ohledně Duální kariéry pro bývalé olympioniky. Nicméně o ničem dalším jsem neslyšel.

A4. Nedávno se do Mladé Boleslavy vrátil Daniel Pudil, který působil celou řadu let v anglické lize. Dle jeho slov hráči v anglických klubech nedostávají celou výplatu. Klub jim dává část výplaty stranou. Naspořenou částku dostanou, jakmile přestoupí do jiného klubu.

B1. Nic takového jsem neslyšel, že by sportovní kluby pomáhali sportovcům s přípravou na post kariéru.

B2. Klub mi pošle peníze na účet a tím to končí. Rodiče mi pomáhají, ale klub určitě ne. V zahraničí jsem něco málo slyšel, že to funguje jinak. Konkrétní informace nicméně nemám.

B3. Vedení klubu ani můj agent vůbec neřeší, co s penězi dělám. Jsem spořivý člověk a peníze investuji pouze do své rodiny. I spolupráce s J&K je tak nastavena, abych dokázal zajistit své děti do budoucna.

B4. V ČR ani Polsku nic systémového není. Pouze sportovní manažer v polském klubu za mnou přišel a ptal se, kolik utratím měsíčně. Bylo to ale pouze jeho vlastní iniciativa.

C1. Dříve nic takového nefungovalo a pochybuji, že v dnešní době je tomu v ČR jinak. Alespoň jsem o ničem neslyšel.

C2. V ČR ani v Rusku jsem o ničem takovém neslyšel. Nevím, jak je tomu v dnešní době. Takové informace bohužel nemám.

C3. V Anglii, Itálii i Nizozemsku pomáhali s rozložením příjmů už před 15 lety. V ČR stále nic podobného neexistuje, a to je obrovská chyba. Pak čteme zprávy o sportovcích, kteří končí v dluzích apod.

C4. Ještě 15 let zpět v ČR nic takového neexistovalo. Bohužel jsem stále neslyšel, že by se sportovní kluby zapojovali do správy financí hráčů.

6. Ocenil by si podobnou službu v České republice jako je v zahraničí? Tím myslím službu sportovních klubů či jiné organizace, která by ti ukázala, jak správně nakládat s tvými příjmy ze sportu i mimo něj?

A1. I když téměř žádné příjmy ze sportu ještě nemám, tak si myslím, že by mi taková služba určitě pomohla se orientovat ve světě financí.

A2. Rodiče mě vedou cestou, abych spořil. Nicméně vidím okolo sebe, že je zde více možností, jak si odkládat finance. Informace bych určitě ocenil.

A3. Často si čtu odborné časopisy jako je například Forbes, kde se neustále píše o investování. Rád bych o financích věděl více. Pokud by mi k tomu taková služba pomohla, určitě bych ji využil.

A4. Pokud to funguje v zahraničí, tak by to mohlo fungovat i v ČR, Já bych takových služeb na 100 % využil.

B1. Těžko říct. Já byl vždy vedený rodiči, ať si spořím. Myslím si, že základy finanční gramotnosti mám, ale další informace bych se nejspíš nebránil.

B2. Jak jsem již zmiňoval, tak jsem díky tátovi začal investovat do nemovitostí v mladém věku. Nicméně takové štěstí nemá každý. Ani já bych se nebránil osvětě ze světa financí a dalších možností investování.

B3. V kabině slyším rozhovory mezi hráči na téma investice. Momentálně stále slyším slovo Bitcoin. Spoluhráči tam posílají tisíce měsíčně, ale vůbec netuší, co Bitcoin znamená. Právě kvůli takovým případům by vzdělání ve financích bylo důležité pro všechny, a to nejen profesionální sportovce.

B4. Mě bavily investice již od mladého věku. Ve volném čase jsem si vyhledával informace ohledně možností investování. I přesto, že jsem tomu věnoval hodně času, nerozuměl jsem tomu natolik, abych mohl začít s klidným svědomím investovat. Až po schůzce se zástupci J&K jsem pochopil, že tato spolupráce mi dává smysl. Doporučuji každému takové služby využívat.

C1. Mladí hráči neznají hodnotu peněz. Někdo je to naučit musí, když ve škole a mnohokrát ani doma nejsou správně vedení ke vztahu k financím.

C2. Dal bych cokoliv za podobnou službu. Během kariéry jsem udělal strašně moc chyb. Neznal jsem hodnotu peněz, a tak jsem neměl zábrany v utrácení. Stále slyším a čtu zprávy, že podobné případy se stále dějí. Měl by těm klukům někdo vysvětlit, jak zacházet se svými financemi.

C3. Jako sportovní ředitel musím říct, že je chyba vedení klubu, že neřeší správu financí svých hráčů. V zahraničních ligách jsem možnost vidět způsob, jaký by šel zavést i v ČR.

C4. Talentovaných hráčů je v českém sportu spousta. Bohužel se o nich někdy ani nedozvíme. Jedním z důvodů může být i fakt, že své příjmy raději utrácejí za zbytečné či dokonce návykové látky. Pokud by se jim již v mladém věku dostalo vzdělání ve finanční gramotnosti, tak jim to klidně může zachránit i život.

6.3 SWOT Analýza polostrukturovaných rozhovorů

Tabulka 4.-Swot Analýza polostrukturovaných rozhovorů

Silné stránky (Strengths)	Slabé stránky (Weaknesses)
<ul style="list-style-type: none"> • Nadprůměrné finanční ohodnocení profesionálních sportovců • Možnosti moderního finančního trhu ke správnému investování a k ochraně příjmů ze sportu • Hráči působící v ČR alespoň částečně znají péči o finance hráčů v zahraničních klubech • Velké množství profesionálních klubů a sportovců v ČR 	<ul style="list-style-type: none"> • Systém vzdělávání finanční gramotnosti v ČR • Nezáměr sportovních klubů starat se o finance hráčů • Nevědomí důležitosti správy osobních • V ČR neexistuje systém přípravy pro sportovce na život po profesionální kariéře
Příležitosti (Opportunities)	Hrozby (Threats)
<ul style="list-style-type: none"> • Rozvoj spolupráce se sportovními kluby, sportovními agenty či jednotlivými sportovci • Systematické vzdělávání sportovců v ČR • Sportovci jsou si vědomi nedostatečné finanční gramotnosti • Zájem 	<ul style="list-style-type: none"> • Nezáměr sportovců o vzdělávání ve finanční gramotnosti a systematické přípravy na post kariéru • Využívání zastaralých finančních produktů • Nevyužití potenciálu finančního trhu • Aktivní sportovci nemají jasno v tom, jaké povolání chtějí po profesionální kariéře dělat.

6.4 Systém vzdělávání ve finanční gramotnosti a finanční zajištění sportovců podle společnosti J&K ProSports Financial s.r.o.

Výše uvedený kvalitativní výzkum za využití polostrukturovaného rozhovoru dokazuje, že sportovci kolektivních sportů v ČR by rádi využili služby, které by jim zajistili zlepšení ve finanční gramotnosti a zároveň by je systematicky připravili na život po ukončení kariéry, a to již od jejího začátku. Na těchto principech rozvíjí v českém sportovním prostředí svou činnost Konzultační firma pro sportovce J&K ProSports Financial s.r.o. Společnost se zaměřuje na čtyři hlavní cílové skupiny: Mladí začínající sportovci, profesionální sportovci, sportovní kluby a sportovní agenti.

Hlavním posláním společnosti je navazovat spolupráci s mladými talentovými sportovci, kteří mají kariéru teprve před sebou a ekonomicky připravit sportovce na život po ukončení kariéry. Základy finanční gramotnosti jsou vhodné pro mladé sportovce, kteří mají teprve před podpisem první profesionální smlouvy. V ideální případě by samotný sportovní klub měl své hráče připravovat na den, kdy dostanou první příjmy ze sportu, byť zatím v zanedbatelných částkách. Bohužel se to tak neděje. A proto společnost J&K ProSports Financial s.r.o. připravila projekt, který se momentálně rozvíjí hlavně v Olomouckém kraji. Do roku 2020 fungovala tato organizace podobně jako většina firem ve sportovně-finančním světě. Tedy navazovala spolupráci s již známými sportovci, a to zejména s profesionálními fotbalisty působící v ČR i v zahraničí. Jak již bylo výše zmíněno, tak pro tuto skupinu sportovců bylo navázání spolupráce taktéž velmi důležité. V pokročilé části jejich kariéry jim již docházelo, že je potřeba se ekonomicky zajistit na život po kariéře. Plně si již uvědomovali, že kariéra není věčná a je potřeba se svými financemi pracovat lépe. Nicméně je velká chyba, že si tuto skutečnost uvědomují až v pozdější fázi kariéry. Během rozhovoru se sportovci, kteří služby J&K již využívají, zazněla vždy tato věta: „*Škoda, že jsem podobných služeb nezačal využívat již dříve*“

6.4.1 Spolupráce se sportovními kluby

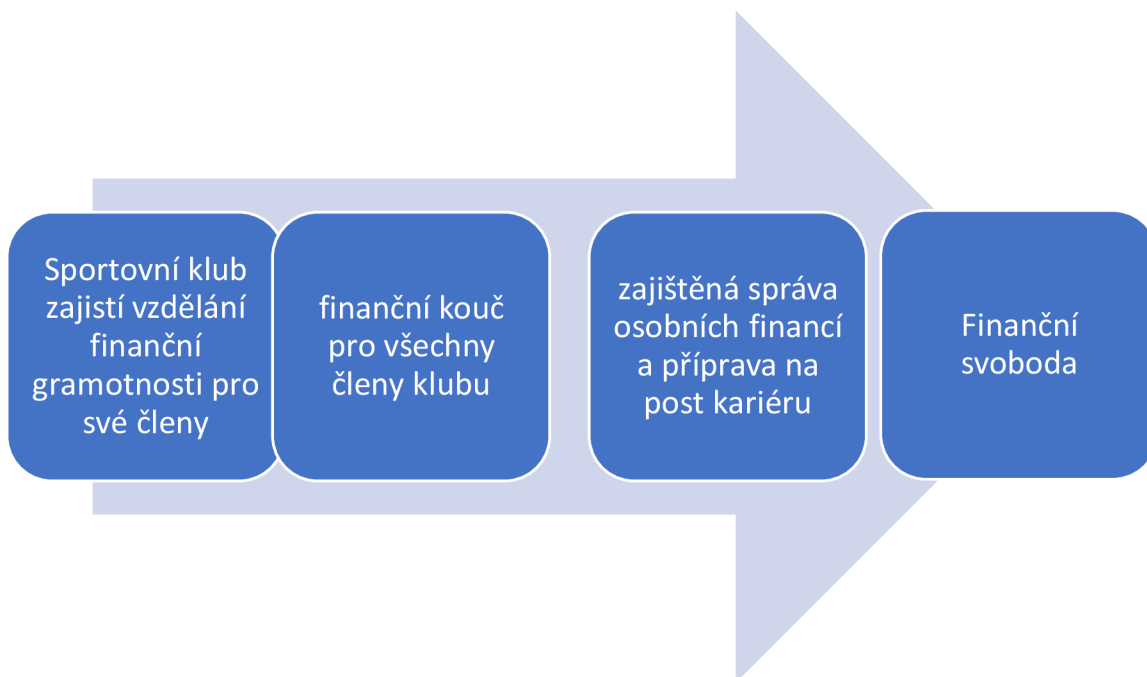
I na základě těchto zkušeností se koncepce společnosti změnila. Prvotním krokem je navázání spolupráce se sportovním klubem, ve kterém daní sportovci působí. Mimo školu a rodinu jsou sportovní kluby hlavní výchovnou organizací dětí a mládeže v ČR. Pokud chce mít sportovec úspěšnou kariéru, musí zvládat alespoň základy finanční gramotnosti. Čím větší mají profesionální sportovci povědomí o finančního trhu a práci s osobními financemi, tím lépe se dokážou připravit na plánované či nenadále události, které je čekají. Pokud sportovci nemají zájem o osobní rozvoj finanční gramotnosti, je pro ně spolupráce s odborníky ve finančním koučinku o to důležitější.

V teoretické části diplomové práce je analyzováno vzdělávání finanční gramotnosti v ČR, které je dle uvedených výzkumů na velmi nízké úrovni. Vzdělávání v oblasti financí tedy zůstává na rodičích. Bohužel ani zde nelze tvrdit, že se dětem dostává ideálních rad, jak se svými financemi v dnešní moderní době zacházet. Je to zcela pochopitelné, jelikož generace rodičů byla vychovávána v době, kdy finanční trh v ČR nebyl zdaleka tak rozvinut a nenabízel takové kvantum možností, jako je tomu dnes. Vzdělávací složku by tedy měly zastat sportovní kluby. Bohužel vedení sportovních klubů nemá znalosti ani kompetence k tomu, aby dokázalo své svěřence připravit na nástrahy profesionální sportovní kariéry, ale také běžného života. Soustředí se zejména na rozvoj svých svěřenců ve sportovní stránce. Jak nakládají se svými příjmy, už vedení klubů tolik netrápí. Bohužel tohle není správný přístup, jak připravovat sportovce na život profesionála. Z příkladu výše uvedeného systému z NBA je zřetelné, že vzdělávání FG je běžnou součástí výchovy mladých basketbalistů. Nyní mají veškeré profesionální i poloprofesionální kluby v ČR možnost začít zcela bezplatně se vzděláváním FG, a to díky spolupráci se společností J&K.

6.4.2 Koncepce spolupráce sportovního klubu s konzultační společností.

Postup spolupráce mezi sportovními kluby a J&K lze shrnout do těchto kroků:

1. Oslovení sportovního klubu a následné osobní setkání
2. Rozbor podmínek smlouvy o spolupráci (bezplatnost, dlouhodobost apod.)
3. Rozsah spolupráce (vytyčení věkových kategorií, kterých se vzdělávací semináře budou týkat)
4. Úvodní seminář pro vybranou kategorii
5. Odborné semináře z oblasti finanční gramotnosti dle předem domluveného rozsahu s vedením sportovního klubu
6. Individuální schůzky se všemi sportovci z každé vybrané kategorie
7. Sportovci je přidělen finanční kouč
8. Dlouhodobá spolupráce se sportovci i po přestupu do jiného klubu či ukončení kariéry

Obrázek 3. Smysl spolupráce. Zdroj: Vlastní

6.4.2.1 Obsah vzdělávacího semináře

Vzdělávací semináře jsou rozděleny podle obsahu mezi tři dílčí semináře:

1. Úvod do světa profesionálního sportovce
2. Finanční trh a rozložení příjmů profesionální sportovce
3. Jak se připravit na život po kariéře a dosáhnout finanční svobody

Úvod do světa profesionálního sportovce

1. Postavení profesionální sportovce v ČR
2. Na jaký rozvoj schopností se sportovci zaměřují/Na co by se měli zaměřovat
3. Pojem Finanční gramotnost
4. Odměňování sportovců
5. Sportovní sázky a hazard
6. Proces ukončení sportovní kariéry
7. Budoucí zaměstnání pro profesionální sportovce po ukončení kariéry
8. Systém práce se sportovci v zahraničí
9. Příklad vzdělávání Finanční gramotnosti v NBA
10. Příklady finančních problémů profesionálních sportovců
11. Příklady vzorových profesionálních sportovců

Finanční trh a rozložení příjmů profesionální sportovce

1. Strategie rozložení příjmů
2. Seznámení s produkty finančního trhu spojené s kariérou sportovce
3. Riskantní investice
4. Ochrana příjmů – životní pojištění pro sportovce
5. Budování majetku – Jak začít správně investovat
6. Rozbor správného finančního zajištění sportovců
7. Důležité pojmy ze světa financí

Jak se připravit na život po kariéře a dosáhnout finanční svobody

1. Diverzifikace finančního trhu
2. Krátkodobá rezerva
3. Finanční plán na míru
4. Simulace vytvoření Ochrany příjmů a Budování majetku pro sportovce
5. Financování bydlení
6. Důležité pojmy ze světa financí
7. Znalostní test Finanční gramotnosti

6.4.3 Spolupráce finančního kouče s profesionálním sportovcem

Uspořádání vzdělávacích seminářů má ve sportovních klubech význam alespoň pro získání základních informací ze světa Finanční gramotnosti. Dílčí semináře netrvají více než 45 minut. Je to zejména z důvodu sportovního osazenstva, kteří pozornost věnovanou vzdělávání dlouho neudrží. Druhým důvodem je skutečnost, že vzdělávací semináře jsou pouze úvodní část spolupráce se sportovci. Díky seminářům mohou sportovci získat důležité informace o fungování českého finančního trhu a postavení profesionálního sportovce v ČR. Nicméně samotné absolvování vzdělávacích seminářů sportovcům nezajistí veškeré znalosti potřebné k správnému zajištění ochrany příjmů a budování majetku během kariéry. K tomu je nezbytná individuální dlouhodobá spolupráce s jednotlivými účastníky seminářů.

Z tohoto důvodu je obsahem smluvní dohody mezi konzultační firmou a sportovním klubem možnost domluvení individuální schůzky se všemi sportovci, kteří se semináře zúčastnili. Sportovní klub umožní zástupcům J&K zavolat sportovcům a domluvit si individuální schůzku. Individuální schůzky jsou anonymní a sportovci mají plné právo

navrhovanou schůzku odmítnout. Jedná se stále o jejich finance a budoucnost a klub ani konzultační firma nemají kompetence k tomu, aby sportovcům cokoliv nařizovali.

6.4.4 Průběh individuální spolupráce s profesionálním sportovcem

Pokud sportovec souhlasí, tak se dohodne prvotní setkání, které netrvá déle než hodinu. V první fázi spolupráce jde zejména o poznání přání a cílů sportovce. Aby mohla vzniknout dlouhodobá spolupráce, tak je nezbytná celková analýza sportovce. Pokud se jedná o sportovce do 19 let před profesionální kariérou je doporučena účast na schůzkách jednoho z rodičů. Rodiče tak mají možnost seznámit se službou, kterou zajišťuje sportovní klub pro své členy ve spolupráci s konzultační firmou.

Obsah Analýzy sportovce

1. Očekávání sportovce od spolupráce
2. Analýza dosavadního jednání sportovce na finančním trhu
3. Nastavení pravidel dlouhodobé spolupráce
4. Plány sportovce po ukončení kariéry
5. Finanční bilance klienta – měsíční a příjmy a výdaje
6. Ochrana příjmů – životní pojištění pro sportovce
7. Možnosti investování na finančním trhu v ČR

Jeli sportovec se vším srozuměn a souhlasí s vytvořením návrhu možné spolupráce, následuje druhá individuální schůzka, na které finanční kouč představuje konkrétní finanční plán, který je tvořen ve spolupráci se servisní organizací Partners Financial, a.s., která zaručuje jedny z nejlepších podmínek na českém trhu. Poskytuje také program Anakin, sloužící pro tvorbu finančních plánů. Strategie finančního plánu tak může být sestavena přesně dle přání a cílů sportovce v souladu s Českou národní bankou, která je vrchním dozorčím orgánem na českém trhu.

6.4.5 Modelace finančního plánu začínajícího sportovce

V českém profesionálním fotbale dostávají první plat již hráči dorosteneckého věku, tedy od 16 let do 19 let. Jedná se spíše o symbolické částky. Částka se liší podle finanční síly fotbalového klubu, ve kterém daný mladý fotbalista působí. Z pravidla se měsíční příjmy dorosteneckých hráčů pohybují v rozmezí 4 000 – 10 000 Kč.

Níže je uveden příklad devatenáctiletého talentovaného fotbalisty působící v prvoligovém klubu SK Sigma Olomouc. Příjem hráče je 6 000 Kč a výdaje nejsou žádné, jelikož stále bydlí u rodičů, kteří mu zajišťují stravu, dopravu i ubytování. Po konzultaci s hráčem a jeho rodiči byl vytvořen finanční plán, který je uveden níže.

6.4.5.1 Investiční částka

Investiční částka 2 500 Kč je adekvátní k jeho momentálnímu příjmů ze sportu. Vzhledem k nulovým výdajům by investiční částka mohla být i vyšší. Celkový Investiční horizont byl zvolen na 20 let. Nicméně tento plán je pouze začátek spolupráce a postupně se bude navyšovat s přílivem vyšších příjmů ze sportu. Hráč měl již na svém spořicímu účtu částku přes 100 000 Kč, a proto po konzultaci byla také jednorázově převedena částka 50 000 Kč na konzervativní dluhopisový fond, který slouží k vytvoření krátkodobé rezervy. Při dodržení investičního horizontu je garantované průměrné roční zhodnocení téměř 9 % p. a. Důležité je zmínit smysl investičního plánu. Jelikož příjmy a výdaje hráče se budou v čase měnit, tak navrhovaný investiční plán není konečným stanoviskem. To stejné platí pro cílovou částku získanou díky zhodnocení. Jde spíše o vizualizaci minimálních zisků při dodržení investičního horizontu.

Obrázek 3. Výplatový plán. Zdroj: Aplikace Anakin

6.4.5.2 Rozložení Investiční částky

Investiční portfolio uvedeného hráče je rozloženo mezi několik finanční produktů. Pravidelná měsíční částka 2 000 Kč je souměrně rozložena mezi 4 akciové podílové fondy a částka 500 Kč je směřována do nemovitostního fondu. Jak je výše již zmíněno, tak jednorázová částka 50 000 Kč je investována do dluhopisového fondu. Jelikož se jedná o dlouhodobý investiční horizont je možné zvolit dynamické investiční portfolio. Poměr 80 % měsíční investiční částky směřované do podílových fondů a 20 % do nemovitostních fondů je zcela adekvátní k nastavenému investičnímu horizontu.

Použité produkty

Název	Stávající hodnota	Stávající měsíční platby	Předpokládané zhodnocení	Nová jednorázová investice	Nová výše měsíční platby	Třída aktiv
Partners Bond Opportunity (CZK) Partners investiční společnost a.s.	0 Kč	0 Kč / měs.	3,0 % p.a.	50 000 Kč	0 Kč / měs.	100 %
Fidelity Funds - World Fund (EUR) Amundi Czech Republic investiční společnost, a. s.	0 Kč	0 Kč / měs.	6,5 % p.a.	0 Kč	500 Kč / měs.	100 %
Fidelity Emerging Markets Fund (USD) Amundi Czech Republic investiční společnost, a. s.	0 Kč	0 Kč / měs.	6,5 % p.a.	0 Kč	500 Kč / měs.	100 %
Amundi Funds US Pioneer Fund (CZK) Amundi Czech Republic investiční společnost, a. s.	0 Kč	0 Kč / měs.	6,5 % p.a.	0 Kč	500 Kč / měs.	100 %
BGF World Healthscience (USD) Amundi Czech Republic investiční společnost, a. s.	0 Kč	0 Kč / měs.	6,5 % p.a.	0 Kč	500 Kč / měs.	100 %
Podfond Trigea (CZK) Trigea nemovitostní fond, SICAV, a.s.	0 Kč	0 Kč / měs.	3,0 % p.a.	0 Kč	500 Kč / měs.	100 %

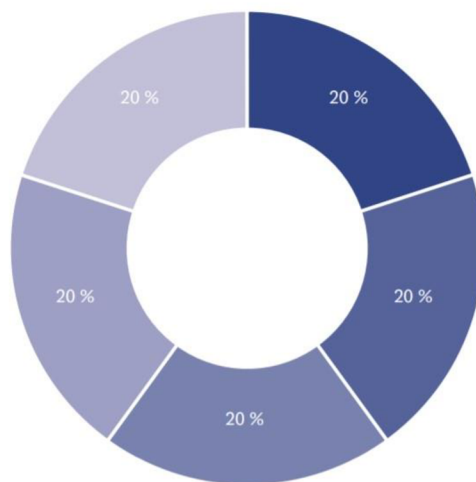
Obrázek 4. Použité produkty. Zdroj: Aplikace Anakin

6.4.5.3 Diverzifikace investičního portfolia

Rozložení neboli diverzifikace investičního portfolia je jednou z nejdůležitějších složek investování. Je třeba eliminovat několik hlavních rizik, které jsou spojené s investováním. Proto uvedený investiční plán je rozložen mezi několik investičních nástrojů s odlišným investičním horizontem. Například měnové riziko je eliminováno zvolením více měn, ve kterých bude fond na finančním trhu působit. Důležité tedy je maximální rozložení rizika, byť jde o menší investiční částky. V případě špatné výkonnosti jednoho ze zvolených finančních produktů je riziko ztráty omezeno, jelikož je zvoleno více na sobě nezávislých investičních nástrojů. Níže je ukázána diverzifikace finančního portfolia uváděného klienta. Investiční zhodnocení je u krátkodobých a střednědobých investic garantované minimálně 3 % p.a. a u dlouhodobých investic minimálně 6,5 % při dodržení investičního horizontu.

Investiční nástroje v navrhovaném portfoliu - dle pravidelné platby

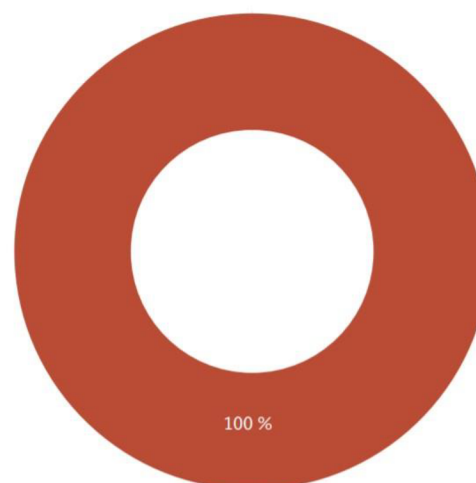
ONLINE Amundi Platforma (Amundi Czech Republic investiční společnost, a. s.)		
	Fidelity Funds - World Fund (EUR) LU0069449576	500 Kč / měs.
	Fidelity Emerging Markets Fund (USD) LU0261950470	500 Kč / měs.
	Amundi Funds US Pioneer Fund (CZK) LU1883872258	500 Kč / měs.
	BGF World Healthscience (USD) LU0122379950	500 Kč / měs.
Podfond Trigea (Trigea nemovitostní fond, SICAV, a.s.)		
	Podfond Trigea (CZK) CZ0008043874	500 Kč / měs.
CELKEM PLATBA MĚSÍČNĚ		2 500 Kč / měs.

Obrázek 5. Investiční nástroje v navrhovaném portfoliu – dle pravidelné platby. Zdroj: Aplikace Anakin

Investiční nástroje v navrhovaném portfoliu - dle majetku na smlouvě

	Vloženo	Aktuální majetek
PIS Rámcová smlouva (Partners investiční společnost a.s.)		
	Partners Bond Opportunity (CZK) CZ0008475662	50 000 Kč 0 % 50 000 Kč
CELKEM		50 000 Kč 0 % 50 000 Kč

Obrázek 6. Investiční nástroje v navrhovaném portfoliu – dle majetku na smlouvě. Zdroj: Aplikace Anakin

6.4.5.4 Investiční horizont portfolia

I přesto, že uvedený investiční plán je ve výši 2 500 Kč měsíčně, lze částku rozložit do takové míry, aby riziko ztráty bylo minimální. Zároveň tato částka dává základ správného rozložení investičního horizontu na tzv. krátkodobý, střednědobý a dlouhodobý. Toto rozložení není dle odborné literatury. Slouží klientovi při vyjasnění cílů, kdy jich chce dosáhnout. Například krátkodobým je myšleno vytvoření finanční rezervy, střednědobým příprava na hypoteční úvěr a dlouhodobý zajištění finanční stability po ukončení profesionální kariéry.

1. Krátkodobý investiční horizont

Krátkodobý investiční horizont je dle odborné literatury maximálně do 1. roku. Nicméně v tomto případě lze za krátkodobý investiční horizont považovat i dluhopisový fond Partners Bond Opportunity. Tento finanční produkt má sloužit k vytvoření krátkodobé rezervy. Hráč nemá v plánu v prvních třech letech peníze vybírat. Jelikož je výstupní poplatek 3 % pouze v prvních třech letech, tak se peníze mohou několikanásobně lépe zhodnocovat než například na spořicí účtu.

Partners Bond Opportunity (CZK)

Partners investiční společnost

ISIN: CZ0008475662

Výše investice: 50 000 Kč	
Typ fondu	Dluhopisový fond
Datum založení	10.10.2018
Aktuální cena PL	1,09 Kč (13.05.2021)
Majetek fondu	868 959 435,83 Kč (13.05.2021)
Riziko (1 - nejnižší, 7 - nejvyšší)	3
Volatilita	1,41 %
TER	1,02 %
Minimální investice	500 CZK
Poplatek za správu	max. 1,5 %
Vstupní poplatek	0 %
Výstupní poplatek	max. 3 %

Kumulativní výkonnost (%)	
1 týden	-0,05 %
1 měsíc	0,22 %
3 měsíce	0,33 %
6 měsíců	1,58 %
Od počátku roku	0,99 %
1 rok	4,01 %
2 roky	6,94 %
3 roky	- %
5 let	- %

Průměrná roční výkonnost (% p.a.)	
2 roky	3,41 %
3 roky	- %
5 let	- %

Obrázek 7. Partners Bond Opportunity (CZK). Zdroj: Aplikace Anakin

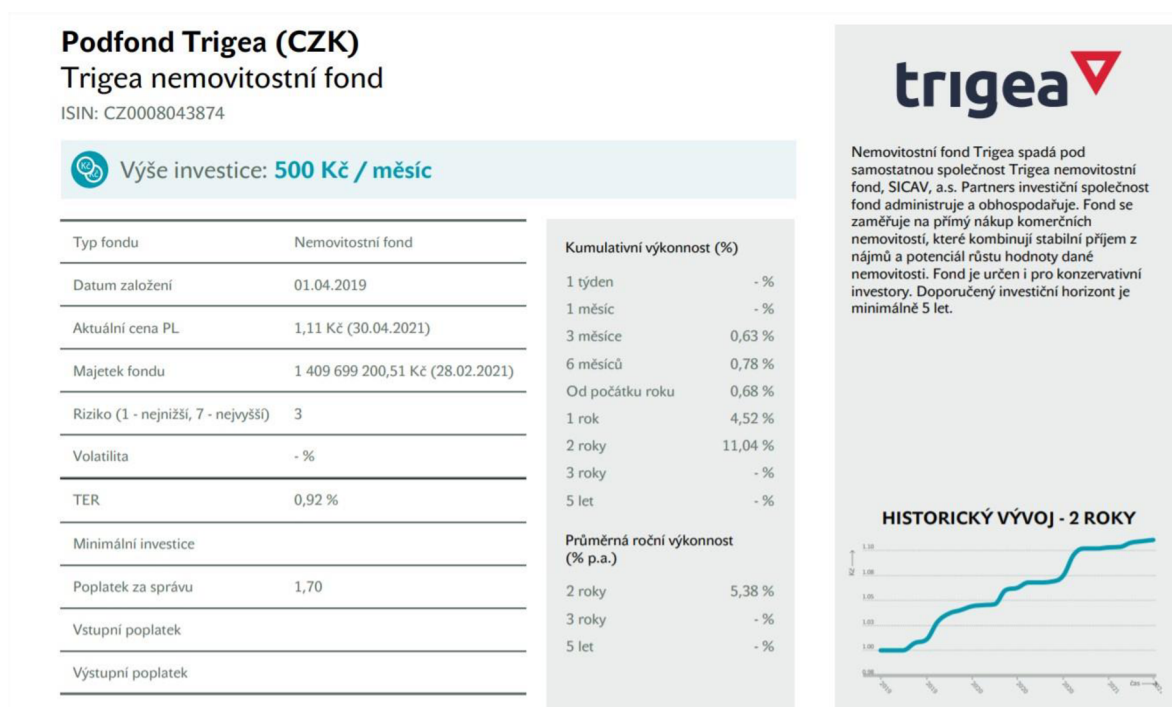
2. Střednědobý investiční horizont

Jelikož je klient teprve na začátku budování majetku, je do střednědobého investičního horizontu směřováno pouze 500 Kč. Investiční horizont by neměl přesáhnout 15 let a finanční produkty by měly být taktéž volené spíše konzervativní.

Z těchto uvedených důvodů byl vybrán nemovitostní fond Trigea, který se zaměřuje na přímou koupi komerční budov zejména nákupních center a kancelářských budov, které kombinují se stabilním příjmem z nájmu a potenciálním růstu hodnoty dané nemovitosti. Oproti akciovým fondům jsou nemovitostní fondy mnohem méně rizikové, a proto může být investiční horizont nastavený na kratší dobu.

Podfond Trigea (CZK)

ISIN: CZ0008043874

Obrázek 8. Podfond Trigea (CZK). Zdroj: Aplikace Anakin

3. Dlouhodobý investiční horizont

V uváděném příkladu se jedná o mladého fotbalového hráče, který má celou kariéru před sebou. Dle Analýzy bylo zjištěno, že klient zatím nemá představu o tom, jakou práci by rád vykonával po ukončení profesionální kariéry. V jeho věku je to naprosto běžné. Proto by hlavním cílem spolupráce mělo být vytvoření dostatečného tzv. "finančního polštáře", aby se

nemusel během kariéry obávat, že na jejím konci bude bez finančních zdrojů. Jelikož by měl být dlouhodobý horizont nastavován na alespoň na 15 let, lze zvolit dynamičtější strategii investování, než je tomu u krátkodobého a střednědobého investičního horizontu. Zvolené byly tedy 4 akciové indexové fondy v částce 500 Kč měsíčně s investičním horizontem 20 let.

1. Fidelity Funds – Word Fund

ISIN: LU0069449576

Fidelity Funds - World Fund (EUR) Amundi

ISIN: LU0069449576

 Výše investice: 500 Kč / měsíc

Typ fondu	Akciový fond
Datum založení	06.09.1996
Aktuální cena PL	32,52 Euro (14.05.2021)
Majetek fondu	není k dispozici
Riziko (1 - nejnižší, 7 - nejvyšší)	6
Volatilita	16,78 %
TER	1,89 %
Minimální investice	
Poplatek za správu	1,50
Vstupní poplatek	
Výstupní poplatek	

Kumulativní výkonnost (%)

1 týden	-1,60 %
1 měsíc	-1,84 %
3 měsíce	3,27 %
6 měsíců	13,87 %
Od počátku roku	9,79 %
1 rok	36,07 %
2 roky	35,73 %
3 roky	41,33 %
5 let	87,65 %

Průměrná roční výkonnost (% p.a.)

2 roky	16,50 %
3 roky	12,22 %
5 let	13,41 %

Amundi
ASSET MANAGEMENT

Cílem je zajistit dlouhodobý růst kapitálu, očekávaná výše příjmů je nízká. Nejméně 70 % je investováno do majetkových cenných papírů společnosti z celého světa. Investiční manažer nebude při výběru společností omezen oblastí, odvětvím ani velikostí. Výběr majetkových cenných papírů bude určovat primárně dostupnost atraktivních investičních příležitostí. Tento fond může investovat celosvětově, a může proto investovat i do zemí považovaných za rozvíjející se trhy. Má volnost investovat mimo hlavní geografické oblasti, tržní sektory, průmyslová odvětví nebo třídy aktiv, na které se zaměřuje. Může investovat přímo do aktiv nebo dosáhnout expozice nepřímo jinými povolenými způsoby, včetně derivátů.

HISTORICKÝ VÝVOJ - 4 ROKY

Obrázek 9. Fidelity Funds – World Fund (EUR). Zdroj: Aplikace Anakin

2. Fidelity Emerging Markets Fund

ISIN: LU0261950470

Fidelity Emerging Markets Fund (USD)

Amundi

ISIN: LU0261950470

 Výše investice: **500 Kč / měsíc**

Typ fondu	Akciový fond
Datum založení	25.09.2006
Aktuální cena PL	26,62 USD (14.05.2021)
Majetek fondu	297 304 727 USD (29.12.2018)
Riziko (1 - nejnižší, 7 - nejvyšší)	6
Volatilita	18,76 %
TER	1,93 %
Minimální investice	
Poplatek za správu	1,50
Vstupní poplatek	
Výstupní poplatek	

Kumulativní výkonnost (%)

1 týden	-3,20 %
1 měsíc	-2,56 %
3 měsíce	-9,61 %
6 měsíců	13,32 %
Od počátku roku	2,82 %
1 rok	62,52 %
2 roky	50,82 %
3 roky	31,52 %
5 let	91,51 %

Průměrná roční výkonnost (% p.a.)

2 roky	22,81 %
3 roky	9,56 %
5 let	13,88 %

Amundi

ASSET MANAGEMENT

Fond Emerging Markets Fund USD si klade za cíl zajistit dlouhodobý růst kapitálu, očekávaná výše příjmů je nízká. Nejméně 70 % je investováno do akcií společností v zemích z oblastí s rychlým hospodářským růstem, kam patří Latinská Amerika, jihovýchodní Asie, Afrika, východní Evropa (včetně Ruska) a Blízký východ. Fond může investovat svá čistá aktiva přímo do čínských akcií třídy A a B. Má volnost investovat mimo hlavní geografické oblasti, tržní sektory, průmyslová odvětví nebo třídy aktiv, na které se zaměřuje.

HISTORICKÝ VÝVOJ - 4 ROKY

Obrázek 10. Fidelity Emerging Markets Fund (USD). Zdroj: Aplikace Anakin

3. Amundi Funds US Pioneer Fund

ISIN: LU1883872258

Amundi Funds US Pioneer Fund (CZK)

Amundi

ISIN: LU1883872258

 Výše investice: **500 Kč / měsíc**

Typ fondu	Akciový fond
Datum založení	14.06.2019
Aktuální cena PL	4 153,30 Kč (14.05.2021)
Majetek fondu	43 326 239 000 Kč (22.11.2019)
Riziko (1 - nejnižší, 7 - nejvyšší)	-
Volatilita	17,48 %
TER	- %
Minimální investice	
Poplatek za správu	
Vstupní poplatek	
Výstupní poplatek	

Kumulativní výkonnost (%)

1 týden	-1,28 %
1 měsíc	1,61 %
3 měsíce	6,60 %
6 měsíců	17,15 %
Od počátku roku	12,32 %
1 rok	48,11 %
2 roky	51,23 %
3 roky	57,61 %
5 let	97,57 %

Průměrná roční výkonnost (% p.a.)

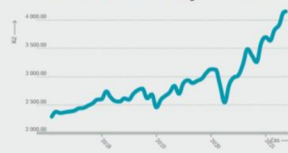
2 roky	22,97 %
3 roky	16,37 %
5 let	14,59 %

Amundi

ASSET MANAGEMENT

Usiluje o zvýšení hodnoty investice v doporučené době držení. Podfond investuje převážně do široké škály akcií společností, které sídlí nebo vykonávají většinu své činnosti v USA. Podfond může v době nákupu investovat až 20% aktiv do cenných papírů společností mimo USA. Cílem podfondu je zlepšení ekologické stopy a profilu udržitelnosti v porovnání s referenčním indexem prostřednictvím zavedení faktorů ESG (environmentální, sociální a firemní řízení). Podfond využívá derivátů ke snížení různých rizik a k efektivní správě portfolia a jako způsob získání expozice (dlouhé nebo krátké) vůči různým aktivům, trhům nebo jiným investičním příležitostem (včetně derivátů zaměřených na cizí měny). Podfond je aktivně řízen a zároveň se snaží překonat index S&P 500.

HISTORICKÝ VÝVOJ - 4 ROKY

Obrázek 11. Amundi Funds US Pioneer Fund (CZK). Zdroj: Aplikace Anakin

4. BCG World Healthscience

ISIN: LU0122379950

BGF World Healthscience (USD)

Amundi

ISIN: LU0122379950

Výše investice: 500 Kč / měsíc

Typ fondu	Akciový fond
Datum založení	06.04.2001
Aktuální cena PL	61,50 USD (14.05.2021)
Majetek fondu	3 926 924 593 USD (29.12.2018)
Riziko (1 - nejnižší, 7 - nejvyšší)	6
Volatilita	16,32 %
TER	1,82 %
Minimální investice	
Poplatek za správu	1,50
Vstupní poplatek	
Výstupní poplatek	

Kumulativní výkonnost (%)

1 týden	-0,92 %
1 měsíc	1,74 %
3 měsíce	0,65 %
6 měsíců	6,53 %
Od počátku roku	4,54 %
1 rok	20,71 %
2 roky	43,76 %
3 roky	52,11 %
5 let	87,04 %

Průměrná roční výkonnost (% p.a.)

2 roky	19,90 %
3 roky	15,01 %
5 let	13,34 %

Amundi

ASSET MANAGEMENT

Cílem fondu je maximalizovat výnosy z vašich investic pomocí kombinace růstu kapitálu a výnosu z aktiv fondu. Fond investuje alespoň 70 % svého celkového jmění do vlastnických podílů (např. akcií) společností, jejichž hlavním oborem podnikání je zdravotní péče, farmacie, lékařské technologie a dodávky a vývoj biotechnologie. Za účelem vystavení měny, ve které je vedeno, může IA použít investičních technik (které mohou zahrnovat použití finančních derivativních nástrojů – FDI) k ochraně hodnoty fondu, zcela nebo zčásti, nebo umožnit fondu mít zisk ze změn směnných kurzů vůči základní měně fondu. FDI jsou investice do cen založených na jednom nebo více podkladových aktivech. IA má možnost uvažovat o výběru investic fondu a přitom může brát v potaz MSCI World Healthcare Index.

HISTORICKÝ VÝVOJ - 4 ROKY

Obrázek 12. BCG World Healthscience (USD). Zdroj: Aplikace Anakin

6.4.5.5 Shrnutí investičního plánu pro sportovce před profesionální kariérou.

Investiční plán je podrobně vysvětlen sportovci, kterému se tak dostává nový a důležitých znalostí ze světa financí a finančního trhu. Spolupráce se rozvíjí až do doby, kdy klient zvolenému investičnímu návrhu plně rozumí. Takto zvolené Investiční portfolio může sloužit k dlouhodobého užitku. Při postupném zvyšování investiční částky klient může dosáhnout toužené finanční svobody po ukončení fotbalové kariéry, a to díky příjmům ze sportu. Existuje celá řada dalších možností, jak můžou sportovci správně investovat již před začátkem sportovní kariéry. Nicméně výše uvedený příklad je ověřen a je tedy vhodný pro každého sportovce, který zatím nedosahuje vysokých příjmů.

6.4.5.6 Ochrana příjmu

Jelikož se jedná o hráče, který je teprve před startem profesionální kariéry. Není tedy jisté, zda se do profesionální fotbalu dostane. Tudíž byla zvolená kombinace dvou životních pojištění. Tato kombinace zajistí hráče při riziku zranění během výkonu sportu a mimo něj. Zároveň pokryje celoživotní nenadálé události, které by mohly vést k trvalé neschopnosti z různých příčin. Jedná se o kombinaci rizikového životního pojištění od pojišťovny Metlife a Simplea.

- Životní pojištění MetLife

Zde se jedná zejména o pojištění krátkodobého či dlouhodobého výpadku příjmu z důvodu úrazu. Lehké zranění jsou v kontaktním sportu zcela běžná, proto je pro sportovce důležité je mít zahrnuté do pojistné ochrany již od mladého věku. I vzhledem k příjmu hráče je cena nastavena na 452 Kč s možností navýšení. Parametry pojistné ochrany jsou uvedeny níže (Obrázek 13).

MetLifeFair	Nekuřák Ano	Prevence Ne	Prevence Plus Ne
	Darování krve Ne		
	Pojistné 452 Kč	Hlavní pojistná doba 30 let	Frekvence placení Měsíčně

Pojistná ochrana	Sleva ¹	Přírůžka ¹	Pojistná doba ²	Pojistná částka/Denní dávka/Penze	UWR	Průměrné pojistné*	Pojistné v 1. roce pojištění**
Smrt anutně klesající - s klesáním 1.0 % p.a.	32 %		30	100 000 Kč		5 Kč	4 Kč
Trvalé následky úrazu s progresí 1000 % a paměti od 0,5% - pevná částka		50 %	30	200 000 Kč		50 Kč	50 Kč
Trvalé následky úrazu s progresí 1000 % a paměti od 10% - pevná částka		50 %	30	200 000 Kč		38 Kč	38 Kč
Trvalé následky úrazu s progresí 1000 % a paměti Extra vážné - pevná částka		50 %	30	200 000 Kč		15 Kč	15 Kč
Následky úrazu - pevná částka		50 %	30	200 000 Kč		225 Kč	225 Kč

Obrázek 13. Metlife životní pojištění Zdroj: webový portál FIP od společnosti Partners Financial, a.s.

- Simplea životní pojištění

Jelikož zatím není jisté, zda se uváděný klient stane profesionální sportovec, je důležité mít zajištěnou ochranu příjmu zejména z dlouhodobého hlediska. Proto byla zvolena velmi cenově dostupná varianta životního pojištění od společnosti Simplea, která tyto parametry splňuje. Cena pojištění je 672 Kč měsíčně.

Název pojištění	Sjednáno do věku	Pojistná částka	Pojistné
Pojištění pro případ smrti s klesající pojistnou částkou lineárně	60 let	2 000 000 Kč	102 Kč
Pojištění pro případ invalidity 1., 2. a 3. stupně s klesající pojistnou částkou lineárně	60 let	2 000 000 Kč	218 Kč
Pojištění pro případ invalidity 2. a 3. stupně s klesající pojistnou částkou lineárně	60 let	1 000 000 Kč	65 Kč
Pojištění pro případ invalidity 3. stupně s klesající pojistnou částkou lineárně	60 let	1 500 000 Kč	65 Kč
Pojištění pro případ trvalých následků úrazu s konstantní pojistnou částkou	60 let	400 000 Kč	130 Kč
Pojištění pro případ závažných onemocnění s klesající pojistnou částkou lineárně	60 let	400 000 Kč	77 Kč

Obrázek 14. Simplea životní pojištění. Zdroj: webový portál FIP od společnosti Partners Financial, a.s.

6.4.5.7 Shrnutí Ochrany příjmu

Kolektivní sport patří mezi velmi rizikové aktivity, při kterém je velká pravděpodobnost újmy na zdraví. Chce-li se stát mladý talentovaný sportovec profesionálem, musí být ve 100 % kondici po fyzické i psychické stránce. Pro sportovce je důležité, aby během výkonu ve sportu byli v psychické pohodě a nemuseli se obávat zranění. Kvalitní a v začátcích cenově dostupné životní pojištění tomu může dopomoci. Tudíž by se kvalitní zajištění ochrany příjmů ve sportu nemělo podceňovat.

6.4.6 Modelace navrhované finančního plánu profesionální sportovce

Zde se jedná již o profesionálního hokejistu působící v českém extraligovém klubu. Měsíční příjem hráče je 80.000 Kč a výdaje 40.000 Kč. Měsíčně tak hráči zůstává téměř 40.000 Kč na běžném účtu. Po provedení analýzy bylo zjištěno, že má klient závazky týkající se splacení hypotéky ve výši 12.000 Kč měsíčně na dobu 30 let. Jeho hlavním cílem tedy je co nejrychleji splatit hypotéku. Dalším cílem je zajištění ochrany příjmu během aktivní profesionální kariéry, jelikož si je vědom rizikovosti svého povolání.

6.4.6.1 Investiční částka

Investiční plán je pro uváděného profesionálního sportovce zaměřen pouze na dlouhodobý investiční horizont. Dlouhodobá investiční strategie pro uváděného profesionálního sportovce je velmi podobná jako u začínajícího sportovce. Nicméně jsou zde dva hlavní rozdíly. Investiční měsíční částka je podstatně vyšší a investiční horizont je přizpůsoben cílům, které jsou uvedeny výše. Hráč plánuje ukončit kariéru ve 37 letech. Jelikož je hráči momentálně 26 let, tak ho čeká ještě 11 let profesionální kariéry. Hráč by úvaze vůči hypotečnímu úvěru rád zkrátit na polovinu, tedy na 15 let. Po výpočtu za pomoci investiční kalkulačky bylo zjištěno, že pokud chce mít hráč splacenou hypotéku za 15 let, je třeba měsíčně investovat částku 6.000 Kč při minimální zhodnocení 6 % p. a., aby mohl být cíl splněn. Pokud hráč dodrží daný investiční plán, tak je garantována minimální částka 1.680.000 Kč. Vzhledem k jeho nastavenému hypotečnímu úvěru bude tato částka dostačující k předčasnému splacení. Díky pravidelnému investování bude totiž schopný za 15 let předčasně splatit úvazek vůči hypoteční bance. Po splacení hypotéky portfolio bude fungovat další 5 let. Je už čistě na klientovi, zdali bude dále pravidelně investovat až do dovršení stanoveného investičního horizontu a dál nechat zhodnocovat své prostředky či investiční portfolio ukončí. Pokud by byl klient ochotný navýšit měsíční investiční částku, může dokonce hypotéku předčasně splatit ke dni ukončení kariéry.

6.4.6.2 Investiční plán

Pro dosažení cíle klienta je opět investiční portfolio z akciových podílových fondů. V tomto případě se jedná o diverzifikaci sedmi podílových fondů skrze celý světový finanční trh. Riziko je eliminováno díky členitosti typů fondů a diverzifikaci skrze tři různé měny. V Portfoliu převažuje americký trh, a to z důvodu momentální dominance ve světové ekonomice. Jedná se zejména o technologické fondy. Mimo americký trh je portfolio zaměřeno na fondy rozvíjejících se trhů v Jižní Americe, Africe či Asii. Dále není opomenuta ani evropský trh skrze podílový fond zaměřující se na firmy podnikající v Evropské unii. Diverzifikace je maximalizována i na trendy jako je Udržitelnost či Zdravotnictví. Veškeré informace o fondech jsou možné dohledat skrze ISIN fondu, který je uveden níže:

1. Fidelity Funds-World Fund (EUR) 1.000 Kč / měs. ISIN: ILU0069449576
2. Fidelity Euro Blue Chip Fund (CZK) 1.000 Kč / měs. ISIN: LU0979392841
3. Fidelity Emerging Markets Fund (USD) 1.000 Kč / měs. ISIN: LU0261950470
4. BGF World Healthscience (USD) 500 Kč / měs ISIN: LU0122379950
5. Amundi Funds Polen Capital Global Growth (CZK) ISIN: LU2199618476
6. BNP Paribas Funds Aqua (CZK) 1.000 Kč / měs. ISIN: LU1458425730
7. BNP Paribas Climate Impact (EUR) 500 Kč / měs ISIN: LU0406802339

Použité produkty

Název	Stávající hodnota	Stávající měsíční platby	Předpokládané zhodnocení	Nová jednorázová investice	Nová výše měsíční platby	Třída aktiv
Fidelity Funds - World Fund (EUR) Amundi Czech Republic investiční společnost, a. s.	0 Kč	0 Kč / měs.	6,0 % p.a.	0 Kč	1 000 Kč / měs.	100 %
Fidelity Euro Blue Chip Fund (CZK) Amundi Czech Republic investiční společnost, a. s.	0 Kč	0 Kč / měs.	6,0 % p.a.	0 Kč	1 000 Kč / měs.	100 %
Fidelity Emerging Markets Fund (USD) Amundi Czech Republic investiční společnost, a. s.	0 Kč	0 Kč / měs.	6,0 % p.a.	0 Kč	1 000 Kč / měs.	100 %
BGF World Healthscience (USD) Amundi Czech Republic investiční společnost, a. s.	0 Kč	0 Kč / měs.	6,0 % p.a.	0 Kč	500 Kč / měs.	100 %
Amundi Funds Polen Capital Global Growth (CZK) Amundi Czech Republic investiční společnost, a. s.	0 Kč	0 Kč / měs.	6,0 % p.a.	0 Kč	1 000 Kč / měs.	100 %
BNP Paribas Funds Aqua (CZK) Amundi Czech Republic investiční společnost, a. s.	0 Kč	0 Kč / měs.	6,0 % p.a.	0 Kč	1 000 Kč / měs.	100 %
BNP Paribas Climate Impact (EUR) Amundi Czech Republic investiční společnost, a. s.	0 Kč	0 Kč / měs.	6,0 % p.a.	0 Kč	500 Kč / měs.	100 %

Obrázek 15. Investiční portfolio. Zdroj: program Anakin

6.4.6.3 Shrnutí investičního plánu pro profesionální sportovce

Takto nastavený investiční plán může sloužit k přesně stanovenému cíli klienta. V tomto případě se jedná o předčasné splacení hypotéky. Pro profesionální sportovce může být velice motivující nemít po kariéře žádné závazky. Nicméně stejně nastavený investiční plán může sloužit i klientovi s cílem mít pouze po kariéře dostatečný kapitál, aby si mohl dopřát život po kariéře, jaký si přeje.

6.4.6.4 Ochrana příjmu

Jelikož se jedná již o aktivního profesionálního sportovce, tak je správně nastavená ochrana příjmu v podání životního pojištění naprosto klíčová. Profesionální sport je velice rizikové povolání ať se jedná o individuální sport či kolektivní sport. Pro daného klienta je zvolená kombinace dvou životních pojištění. Jedná se o Allianz životní pojištění a Lloyds pojištění ochrany příjmu pro profesionální sportovce.

- Allianz životní pojištění

Pojistné krytí ve výši 1 555 Kč měsíčně je zaměřené na krátkodobý i dlouhodobý výpadek příjmů. Dlouhodobý zejména v podání pojistného krytí invalidity 1. až 3. stupně, trvalých následků úrazu rozšířené přímo na sport a závažných onemocnění. Krátkodobý výpadek příjmu je obsažen v pojistném krytí denního odškodného platné od 29. dne neschopnosti vykonávat povolání. Jelikož na příjmu sportovce není zatím nikdo závislý, tak je smrt nastavena pouze symbolicky za minimální měsíční částku.

Hlavní pojištění - varianta BEZ daňových výhod od roku 2015	Požadovaná změna	Pojistná částka	Pojistná doba	Měsíční pojistné
Smrt – riziková složka	nezměněno	10 000 Kč	15.05.2019 – 15.05.2058	30 Kč
Investiční složka	nezměněno	—	15.05.2019 – 15.05.2058	0 Kč
Připojištění	Požadovaná změna	Pojistná částka*	Pojistná doba	Měsíční pojistné
Smrt - konstantní PČ (S7)	nezměněno	100 000 Kč	15.05.2019 – 15.05.2058	15 Kč
Invalidita (II. + III. st.) - klesající PČ (I9)	nezměněno	1 500 000 Kč	15.05.2019 – 15.05.2058	161 Kč
Invalidita (I. st.) - klesající PČ (I5)	nezměněno	1 000 000 Kč	15.05.2019 – 15.05.2058	94 Kč
Trvalé následky úrazu od 0,1 % (TNU6)	navýšení pojistného	1 000 000 Kč	15.05.2019 – 15.05.2039	136 Kč
TNU od 10 % - rozšíření krytí sportů (TNU1-5)	navýšení pojistného	1 000 000 Kč	15.05.2019 – 15.05.2039	146 Kč
Denní odškodné 29+ (DOU8)	navýšení pojistného	500 Kč	15.05.2019 – 15.05.2039	312 Kč
DOU29+ - rozšíření krytí sportů (DOU1-5)	navýšení pojistného	500 Kč	15.05.2019 – 15.05.2039	605 Kč
Závažná onemocnění - konstantní PČ (ZN4)	nezměněno	250 000 Kč	15.05.2019 – 15.05.2058	56 Kč

Obrázek 16. Parametry Allianz životního pojištění. Zdroj: Pojistná smlouva Allianz Pojišťovna, a.s.

Lloyds pojištění pojištění ochrany příjmu pro profesionální sportovce

Pojištění je určené k případné trvalé neschopnosti provozovat profesionální sport za příčiny zranění či nemoci. Níže jsou popsány podmínky Lloyds pojištění. Pokud budou podmínky splněny, tak hráči bude vyplacena jednorázová suma 3 000 000 Kč. Tento typ smlouvy se uzavírá vždy na jeden rok. Výše odškodného může být maximálně pětinásobek měsíční příjmů sportovce. V tomto případě je při daném odškodném pojistné v celkové výši 15.687 Kč. Sumu lze zaplatit jednorázově či měsíčně ve výši 1 307 Kč měsíčně.

Produktově specifické informace

Pojistná doložka - limity pojištění	Krytí	Pojistná částka
	Pojistná doložka A - Trvalá úplná neschopnost - úraz	3 000 000 Kč
	Pojistná doložka B - Trvalá úplná neschopnost - nemoc	3 000 000 Kč

Obrázek 17. Produktově specifické informace. Zdroj: Lloyd's Insurance Company S.A. Pojistná smlouva

 Co je předmětem pojištění?	 Na co se pojištění nevztahuje?
<p>Pokud není jinak uvedeno v Přehledu je pojištěné následující:</p> <p>Úraz</p> <p>Úraz způsobující tělesné poškození, který zapříčiní:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Trvalou úplnou neschopnost vykonávat vlastní povolání po období 12 po sobě následujících měsíců a bez naděje na zlepšení. ✓ Dočasnou úplnou neschopnost, která dočasně znemožní vykonávat vlastní povolání. <p>A</p> <p>Nemoc</p> <p>Nemoc, která zapříčiní:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Trvalou úplnou neschopnost (jak je popsáno výše) ✓ Dočasnou úplnou neschopnost (jak je popsáno výše) 	<ul style="list-style-type: none"> ✗ Smrt způsobenou úrazem nebo nemocí ✗ Válku ✗ Teroristický čin zahrnující použití jaderné zbraně, jaderného zařízení nebo chemického či biochemického materiálu ✗ Jadernou reakcí, radioaktivní spad a kontaminace ✗ Tělesné poškození, ke kterému došlo mimo dobu pojištění ✗ Sebevraždu, nebo pokus o sebevraždu nebo úmyslné sebepoškození ✗ Úmyslné vystavení se mimořádnému nebezpečí (vyjma při pokusu o záchranu lidského života) ✗ Trestný čin spáchaný pojištěným ✗ Úrazy nebo nemoci pro které byla vyhledána léčba, nebo kterých si pojištěným byl vědom před počátkem pojištění ✗ Duševní nebo emoční poruchy ✗ Těhotenství a porod ✗ Pohlavní nemoci nebo syndrom získaného selhání imunity (AIDS), komplexy spojenými s ADIDS (ARC) nebo virem HIV

Obrázek 18. Informační tabulka o pojistném produktu. Zdroj: Lloyd's Insurance Company S.A. Pojistná smlouva

6.4.6.5 Shrnutí Ochrany příjmu

Kombinace výše uvedených životních pojištění v celkové výši 2 868 Kč měsíčně je ideální pro profesionální sportovce, jelikož kryje profesionální kariéru sportovce, ale také běžný život sportovce. Jak je již psáno výše, ochrana zdraví je pro profesionální sportovce klíčová, proto parametry pojistného mohou být nastaveny i na vyšší částky krytí rizik.

7 DISKUZE

Profesionální sportovec má ve světě výsostné postavení. Jejich příjmy jsou velmi často nadprůměrné oproti běžným zaměstnancům či podnikatelům vykonávající jiné povolání. Je-li kariéra sportovců úspěšná, jsou schopni si vydělat díky sportu nadprůměrné částky. Se sportovní kariérou je spojena celá řada výhod. V kolektivních sportech to mohou být například služby, které sportovcům vyplácí sportovní kluby, ve kterých působí. Jedná se zejména o trenéry, pomáhající sportovcům k lepším sportovním výkonům. Kluby jsou schopny dle svého rozpočtu zajistit profesionálním hráčům maximální komfort, aby jejich sportovní výkony a zdraví byly co nejlepší. Kluby v mnoha případech neváhají platit částky, které mohou sahat až na statisícové měsíční příjmy pro sportovce. Na takové příjmy mohou dosáhnout i sportovci již velmi v poměrně mladém věku. Nepsaným pravidlem je, že například fotbalista ve věku 20 let, má měsíční příjmy ve výši stotisíc korun. Je zcela logické, že hráčům v tak mladém věku může takový měsíční příliv peněz zamotat hlavu. Jelikož jsou příjmy mnohem vyšší než výdaje, začne sportovec přirozeně více utrácet. Sportovci si totiž často dostatečně neuvědomují, že profesionální kariéra je relativně krátká. Když sportovci slouží zdraví, tak v kolektivních sportech je profesionální kariéra průměrně dlouhá a to až 15 let. Vycházím z faktu, že například profesionální kariéra fotbalisty začíná zhruba ve 20 letech a končí v jeho 35 letech. Jsou případy i v České lize, kdy hráč hraje ještě po přesáhnutí této hranice, jako například hráč FK Mladá Boleslav Marek Matějovský. Nicméně jsou to spíše výjimečné případy.

Proto mě zaráží fakt, že sportovní kluby po celou dobu působení daného sportovce neřeší, jak jejich svěřenci nakládají s příjmy, které od nich měsíčně dostávají. Je pro ně zkrátka prioritou, aby podávali skvělé sportovní výkony, a tím také zajišťovali příjem pro klub například z možného přestupu či reklamy. Vedení klubu se staví do role, že je to soukromá věc hráčů, jak nakládají se svými příjmy a spoléhá na jejich základní Finanční gramotnost. Tedy že mají dostatečné finanční vzdělání ke správné správě osobních financí. V mnoha případech tomu tak bohužel není.

Z uvedených příkladů je patrné, že ani vysoká finanční rezerva po konci kariéry neznamena automaticky zabezpečení až do konce života. Sportovci často jednájí se svými financemi nezodpovědně a nevyužívají služeb specialistů či akreditovaných finančních poradců. V extrémních případech někdy až naivně důvěřují pouze jednomu člověku, kterému svěří všechny své peníze. Sportovci s nižší finanční gramotností často dostatečně nepřečtou uzavíranou smlouvu, případně jí nerozumí, a nemyslí na případ podvodu ze strany osob, kterým bezmezně věří. Dle mého názoru vysoká finanční rezerva po konci kariéry neznamena

automaticky zabezpečení až do konce života. Profesionální sportovci nejsou dostatečně obezřetní ve vybírání správců svého majetku, respektive při uzavírání smluv. Sportovci si dále často své finanční prostředky nedostatečně diverzifikují a investují téměř vše do jednoho produktu, aniž by si dostatečně uvědomili rizikovost takové investice. Mají pouze vidinu velkého, a hlavně co nejrychlejšího zisku. Tato touha po splnění určitého snu či iluze o tom, že vlastní prostředky budou pro ně dostačující a úspěch se dostaví následně, je často přivede do komplikované situace.

Důležité je zmínit, že nedostatečná FG mnohokrát není chyba pouze sportovců samotných. FG by totiž měla být jednou ze základních vzdělávacích oblastí, kterou dostáváme již od mladého věku skrze základní a střední školy. Dle Navrátilové (2013) od 1. září 2013 se FG stala povinnou součástí vzdělávacího systému základních a středních škol. Bohužel do dnešní doby nebyla stanovena jasná koncepce výuky FG. Navrátilová (2013) například uvádí, že zařazení FG do výuky v některých případech narušuje již stanovený obsah výuky jednotlivých předmětů. FG je tak zařazována do výuky v nedostatečné míře. Nejsou tak v mnoha případech dostatečně připravováni na dobu, kdy budou mít vlastní odpovědnost za měsíční příjmy a výdaje nebudou již platit rodiče. Na nízkou úroveň vzdělávání FG upozorňuje také Kantnerová et. al., (2013) ve své práci Finanční gramotnost v České, Polské a Slovenské republice.

Dle mého názoru by situaci zlepšilo, kdyby byly zavedené do povinné školní výuky samostatné předměty či alespoň semináře zaměřené na FG. Tohle tvrzení je založené na faktu, že okruhy související s FG jsou začleňovány do stávajících předmětů. Tudíž může dojít k tomu, že z pohledu školy či vyučujícího dochází k narušování předmětů, který již má stanovenou osnovu a hodinou dotaci. Můj názor utvrzuje fakt, že každá škola může použít vyučující materiály dle svého užívání. Stává se tedy, že školy nevyužijí moderní vzdělávací publikace, kterých je na trhu v dnešní době dostatek, protože by musely vynaložit další finanční prostředky. Pokud žáci základních a středních škol nemají dostatečný základ ve FG, mohou se stát obětmi na finančním trhu z důvodu nedostatečné informovanosti.

Základy FG by měli postupně předávat svým dětem také rodiče, jako jednu ze základních výchovných složek. V mnoha případech tomu tak skutečně je. Bohužel jsou i případy špatné výchovy FG a celkovému vztahu k penězům. Jedním z důvodů může být nízká úroveň rodičů. Nicméně je třeba brát v potaz, že naši rodiče byli vychováni v době, kdy finanční trh nenabízel takové množství příležitosti, jako je tomu v dnešním době.

Pokud jsou absolventi základních a středních škol zároveň sportovci kolektivních sportů, mají další možnost, jak nabýt základní FG. První příjem může být právě od sportovních klubů,

ve kterých působí. Zástupci sportovního klubu takto mohou mladému hráči ukázat či alespoň dát rady, jak se svým příjmem správně nakládat. Jenže jak je již zmíněno výše, tak sportovní kluby nezajímá, jak jejich svěřenci nakládají se svými financemi. Mimo nízkou FG, může být také neznalost právního postavení profesionálního sportovce v ČR. Jelikož je Česká republika společně se Slovinskem poslední zemí Evropské unie, kde je profesionální sportovec veden jako OSVČ, nikoliv v zaměstnaneckém poměru, měla by tomu být přizpůsobena také Ústava ČR. V té je profesionální sportovec veden jako OSVČ nebo osoba vykonávající nezávislé povolání. I tyto základní informace o jejich povolání často sportovci nemají. Může tak například dojít k problémům s povinným odvodem daní státu a zálohami na zdravotní a sociální pojištění. Sportovci se tak nevědomky mohou dostat do zbytečných soudních řízení, a to pouze z důvodu nedostatečné informovanosti o svém povolání. Jako příklad uvádí Riegel (2007) judikát Davida Lafaty, který měl soudní spory kvůli žádosti o výhodnější podmínky pro danění profesionálních sportovců vykonávající kolektivní sport.

Většina profesionálních sportovců kolektivních sportů v ČR i v zahraničí spolupracuje se sportovním agentem, který by jim měl zajišťovat co nejkomplexnější péči. Bohužel je činnost agenta omezena pouze na vyjednání smluvních podmínek či vyjednání přestupu do jiného klubu. O problematice služby sportovních agentů pojednává Černohorský (2019) ve své práci Ochrana příjmů profesionálních sportovců v České republice. Pokud tedy sportovci nejsou během studia a ani během sportovní kariéry dostatečně předáváno vzdělání v oblasti FG, není třeba se divit, když se profesionální sportovci dostávají do finančních problémů během kariéry, a hlavně po ní. Příklady sportovců s nedostatečnou finanční gramotností uvádí také Světnička (2017) ve své bakalářské práci Finanční gramotnost profesionálních sportovců. Přibývajících případů, kdy se aktivní či bývalí profesionální sportovci dostali do finančních problémů začali věnovat například i USA. Jak je zmíněno v této diplomové práci, tak sportovní magazín Sport Illustrated (2009) zveřejnil výsledků průzkumu zaměřeného na bývalé profesionální hráče NFL. Z výzkumů vyplynulo, že až 78 % bývalých hráčů NFL trpí do dvou let po ukončení finančními problémy. Velmi podobné výsledky výzkumu zaměřeného na hráče NBA zveřejnil pro Toronto Starr Feschuk (2008). Bylo zjištěno že až 60 % bývalých basketbalistů má do pěti let od ukončení profesionální kariéry finanční problémy. Výzkum, který se zabýval zjištěním vlivu organizací, zaměřené na plánování odchodu do sportovního důchodu v Jižní Africe. Ve svém článku Surujlal (2016) uvedl výsledku výše zmíněného průzkumu, které dokazovali, že organizace tohoto typu mají pozitivní vliv na kvalitu života sportovců po ukončení profesionální kariéry.

Také na základě těchto zjištění bylo v NBA zavedené systematické vzdělávání FG již mladých začínajících sportovců, kteří mají profesionální kariéru teprve před sebou. Na tomto finančním vzdělávání se podílejí instituce zabývající se vzděláváním FG, ale také profesionální hráči NBA. Aktivní hráči NBA například navštěvují přípravné kempy pro basketbalovou mládež a formou seminářů předávají informace ze světa financí z vlastních dosavadních zkušeností, které se jim mohou v profesionální kariéře velice hodit. Sportovci tudíž dostávají základy FG a informace ze světa profesionálního sportu ještě před zahájením profesionální kariéry. Mají tak lepší předpoklady připravit se na nezbytné kroky, které na finančním trhu budou muset učinit. Zároveň mají také větší povědomí o možnostech investování a mohou se tak během své aktivní kariéry finančně připravovat na život po ní. Tradice v podobném systému vzdělávání FG sportovců v ČR zatím bohužel není.

Na základě zaznamenaných rozhovorů s fotbalovými a hokejovými hráči lze konstatovat, že by podobnou službu pro sportovce ocenili i v ČR. Touto cestou se rozhodla jít společnost J&K ProSports Financial s.r.o, ve které působím přes jeden rok působím jako Konzultant pro sportovce. Jedním z hlavních cílů J&K je vzdělávat sportovce ve FG již od dorosteneckého věku skrze pravidelné vzdělávací semináře. Díky navazováním spolupráce se sportovními kluby se hráčům má možnost nejen získat znalosti ohledně FG, ale také možnost zajištění ochrany příjmů z profesionálního sportu a systematické budování majetku po kariéře. J&K má navázanou spolupráci s finančními společnostmi skrze celý český i londýnský trh. Díky tomu se sportovcům nabízí služba, která jim během kariéry může velice pomoci například se správným rozložením příjmů apod.

V diplomové práci je uveden postup spolupráce J&K se sportovními kluby. Dále je uveden finanční plán pro sportovce před profesionální kariérou a profesionálního sportovce. V obou případech byly do finančního plánu zahrnuty dvě hlavní oblasti týkající se financí spojené s profesionální kariérou. Jedná se o ochranu příjmů a budování majetku. Dané finanční plány byly tvořeny dle mých nabytých znalostí z působení v J&K a také obecnými informacemi z oblasti investování. S částí vybraných finančních produktů sympatizuje také Černohorský (2019), který ve své práci zmiňuje jako vhodný finanční produkt pro zajištění Ochrany příjmu pojištění Lloyds pro profesionální sportovce, které jsem zařadil do finančního plánu profesionálního hráče.

Pokud začínající či profesionální sportovec využije informací o kterých pojednává tato diplomová práce, tak mu mohou pomoci k lepšímu zajištění ochrany příjmů ze sportu či k budování majetku na život po profesionální kariéře. Díky spolupráci s J&K mají sportovní

kluby či dokonce i sportovní agenti možnost zdarma zajistit svým svěřencům dlouhodobou službu v oblasti FG a pomoci tak využít možnosti, které dnešní moderní finanční trh nabízí.

8 ZÁVĚRY

V diplomové práci byly postupně vymezeny pojmy Finanční gramotnost (dále jen FG), vzdělávání FG či postavení profesionálního v ČR. Tato témata bylo nutné analyzovat vzhledem k tématu diplomové práce. Díky analýze systému vzdělání FG bylo zjištěno, že i přes zvyšující se možnosti vzdělávat se ve FG, jsou stále mezery v obsahu této výuky také ve školství, konkrétně na základních a středních školách. Tudíž absolventi těchto vzdělávacích institucí nedisponují vzdělání ve FG v míře, zaručující správné nakládání s budoucími příjmy

Tato diplomová práce je zaměřena na vzdělávání FG sportovců v ČR, a proto jsem se snažil prostřednictvím polostrukturovaných rozhovorů s vybranou skupinou sportovců zjistit, zdali sportovní kluby nabízí službu zaměřenou na vzdělávání FG či finanční poradenství pro správné nakládání s příjmy, které od klubu pravidelně měsíčně inkasují. Bylo zjištěno, že u sportovních klubů, ve kterých působí či působili, žádná podobná služba neexistuje. Ve velké míře sportovní kluby v ČR neřeší dále, jak jejich svěřenci nakládají se svými příjmy. Dle mého názoru tradice v tuto službu v České republice chybí. Proto jsem se také zaměřil na analýzu vzdělávání FG sportovců v USA, kde podobný systém v určitých sportovních odvětví již přes 10 let funguje, Například začínající basketbalisté mají na přípravných basketbalových kempch semináře zaměřené na základy Finanční gramotnosti, které se jim mohou být k užtku až jejich příjem vzroste díky profesionální kariéře.

Také na základě inspirace s výše uvedeného vzdělávacího modulu vznikl podobný projekt i v České republice. Konkrétně prostřednictvím společnosti J&K ProSports Financial, s.r.o., který zajišťuje vzdělávání FG pro sportovce. Zároveň zajišťuje ochranu příjmů sportovce během kariéry a budování majetku na život po ní. V diplomové práci je tedy tento systém plně představen. Je popsán postup spolupráce s J&K se sportovními kluby. Tyto vznikající spolupráce mají za cíl zlepšit FG sportovců působící v daných klubech a připravovat je na správné nakládání se svými stávajícími či budoucími příjmy. V poslední části diplomové práci byl uveden finanční plán pro začínající a profesionální sportovce v ČR. Tyto finanční plány mohou sportovcům pomoci k lepšímu zajištění ochrany příjmu během aktivní sportovní kariéry a také k budování majetku na život po ukončení sportovní kariéry.

9 SOUHRN

Praktická část diplomové práce je zaměřena na vymezení pojmů Finanční gramotnost, vzdělávání Finanční gramotnosti v ČR, vzdělávání FG sportovců v USA a postavení profesionální sportovce v ČR. Dále jsou analyzovány možnosti nabídky služeb v oblasti vzdělávání Finanční gramotnosti sportovců v ČR a USA. Postupně jsou uvedeny příklady sportovců, kteří práci s financemi během profesionální kariéry zvládli či naopak. Prostřednictvím polostrukturovaných rozhovorů s vybranými začínajícími, aktivními a bývalými profesionálními sportovci byly zjištěny důležité poznatky. Zejména, že během studia základní a střední školy jim vzdělávání Finanční gramotnosti nebylo v některých případech vůbec umožněno. Jelikož byly rozhovory vedeny pouze se sportovci kolektivních sportů, byl také zjištěno, že sportovní kluby, ve kterých působili či působí nijak zvlášť neřeší, jak se svými nakládají. I přes celou řadu nabízených služeb od sportovních klubů, zajišťující komfort a zlepšení sportovních výsledků, tak sportovci nemají možnost využívat služeb týkajících se financí. Posledním důležitým zjištěním pro dosažení cíle diplomové práce byl zájem sportovců o tyto služby, pokud by jim byl nabídnuty. Také díky inspiraci vzdělávacího modelu Finanční gramotnosti pro basketbalisty v USA je v diplomové práci přestaven postup spolupráce J&K se sportovními kluby v ČR. Dále je uveden příklad finančního plánu pro začínajícího a pro profesionální sportovce. V obou případech byly do finančního plánu zahrnuty dvě hlavní oblasti týkající se financí spojené s profesionální kariérou. Jedná se o Ochranu příjmů a Budování majetku. Dané finanční plány byly tvořeny dle mých nabytých znalostí z působení v J&K, a také obecnými informacemi z oblasti investování.

10 SUMMARY

The practical part of the diploma thesis is focused on defining the terms Financial literacy, Financial literacy education in the Czech Republic, education of FG athletes in the USA and the position of professional athletes in the Czech Republic. Furthermore, the possibilities of offering services in the field of financial literacy education for athletes in the Czech Republic and the USA are analyzed. Gradually, examples of athletes who work with finances during a professional career or vice versa are given. The environment of semi-structured interviews with selected beginners, active and former professional athletes processed important findings. In particular, during their primary and secondary school studies, they were in some cases not allowed financial literacy education at all. As the interviews were conducted only with team sports athletes, it was also treated that the sports clubs in which they operated or were not otherwise affected to become infected. Despite the wide range of services offered by sports clubs, ensuring comfort and improving sports results, athletes do not have the opportunity to use financial services. The last important way to achieve the goals of the thesis was the interest of athletes in these services, if offered. Also thanks to the inspiration of the financial literacy educational model for basketball players in the USA, the diploma thesis breaks the process of J&K's cooperation with sports clubs in the Czech Republic. The following is an example of a financial plan for beginners and professional athletes. In both cases, we were involved in the financial plan covering two main areas related to finance related to a professional career. These are Revenue Protection and Property Building. The given financial plans were created according to my acquired knowledge from working at J&K, as well as general information in the field of investing.

11 REFERENČNÍ SEZNAM

- Bajtelsmit V. (2006). *Personal Finance*. New Jersey: John Wiley & Sons
- Bertl I. (2017). *Finanční gramotnost jako nástroj sociální adaptace a příležitost k negativním důsledkům sociálních problémů*. Praha: Česká andragogická společnost
- Curington, R. J. (2020). *The Importance of NCAA Student-Athletes' Financial Literacy and Mental Health in Anticipation of the Historic Fair Pay to Play Act*. *DePaul J. Sports L.*, 16, i.
- Černohorský D. (2019). *Ochrana příjmů profesionálních sportovců v České republice*. Praha: Univerzita Karlova
- Gladiš D. (2005). *Naučte se investovat*. Praha: Grada
- Hesová A., & Zelendová E. (2011). *Finanční gramotnost ve výuce*. Praha: NÚV
- Jurka H. (2018). *Právní úprava profesionálního sportu v České republice a zahraničí*. Praha: Wolters Kluwer ČR
- Kantnerová, L. Kuchciak I., Petrášková P., Tóth, M Zentková I. (2013). *Finanční gramotnost v České, Polské a Slovenské republice*. České Budějovice: Jihočeská univerzita
- Kiyosaki T. R., Lechter S. L. (2001). *Bohatý táta, chudý táta*. Hodkovičky: Pragma
- Kiyosaki, R.T., (2011). *Unfair advantage*. Scorodale. USA: Plata
- Kubíček J. (2012). *Sport a právo*. Brno: Masarykova univerzita v Brně
- Lusardi, A., & Mitchell, O. S. (2011). *Financial literacy around the world: an overview*. *Journal of pension economics & finance*, 10(4), 497-508.
- Moolman, J. (2019). *A framework for the financial literacy skills required by professional athletes in pursuit of sustainable financial well-being (Doctoral dissertation)*.
- Navrátilová P., Jiříček M., Zlámal J. (2016). *Finanční gramotnost*. Prostějov: Computer Media s.r.o.
- OECD (2017). *PISA 2015 Assessment and Analytical Framework*. Paris: OECD
- Opletalová A., & Kvintová J. *Vybrané aspekty finanční gramotnosti v podmínkách základních a středních škol*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci
- Rejnuš O. (2014) *Finanční trhy*. Praha: Grada
- Sluka T. (2007). *Profesionální sportovec*. Praha: Havlíček Brain Team
- Surujlal, J. (2016). *Influence of organizational support on retirement planning and financial management of professional soccer players*. *Polish journal of management studies*, 13(2), 164-174.

- Světnička (2017). *Finanční gramotnost profesionálních sportovců*. Brno: Univerzita Masarykova
- Tyl T. (2013). *10 způsobů, jak se (ne)nechat připravit o peníze*. Praha: Grada
- Veselá J. (2007). *Investování na kapitálových trzích*. Praha: Wolters Kluwer
- Willis, L. E. (2008). *Against financial-literacy education*. Iowa L. Rev., 94, 197.
- Xu, L., & Zia, B. (2012). *Financial literacy around the world: an overview of the evidence with practical suggestions for the way forward*. World Bank Policy Research Working Paper, (6107).

Internetové zdroje

- Brooks R. (2021). *Pro athlete supporting financial literacy for kid and young adults*. Dostupné z WWW <<https://theundefeated.com/features/pro-athletes-supporting-financial-literacy-for-kids-and-young-adults/>>
- Česká národní banka (2016). *Zpráva o výkonu dohledu nad investičním trhem*. Dostupné z WWW <https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/dohled-financni-trh/.galleries/souhrne_informace_fin_trhy/zpravy_o_vykonu_dohledu/download/dnft_2016_cz.pdf>
- Degiro (2021). *Rizika investování*. Dostupné z WWW <https://www.degiro.cz/rizika-investovani?utm_source=google&utm_medium=cpc&utm_campaign=nonbranded>
- Education World (2014). *NBA Brings Financial Education to Schools*. Dostupné z WWW <https://www.educationworld.com/a_curr/nba-basketball-drexler-financial-education-schools.shtml>
- Filipová H. (2015). *Karel Poborský & rehabilitační lehatka: Peníze po sobě ve firmě neházíme, říká bývalý fotbalista*. Dostupné z WWW <<https://ekonom.cz/c1-64323910-karel-poborsky-rehabilitacni-lehatka-penize-po-sobe-ve-firme-nehazime-rika-byvaly-fotbalista>>
- Hesová A., & Zelendová E. (2011). *Finanční gramotnost ve výuce*. Praha: NÚV
- Kartous B. (2013). *Není finanční vzdělání na škodu?* Dostupné z WWW <<https://archiv.ihned.cz/c1-59635730-bohumil-kartous-neni-financni-vzdelani-na-skodu>>

- Kozłowski J. (2020). *Dennis Rodman Made More Than \$27 Million in the NBA But Gave Plenty of it Away*. Dostupné z WWW <<https://www.sportscasting.com/dennis-rodman-made-more-than-27-million-in-the-nba-but-gave-plenty-of-it-away/>>
- Kuchálik M. (2019). *Investování a hodnotě peněz jsem se učil celou svou kariéru*. Dostupné z WWW <https://teoriepenez.cz/rozhovory/jiri-welsch/>
- Ministerstvo financí ČR (2007). Finanční gramotnost – kvantitativní výzkum pro Ministerstvo financí. Dostupné z WWW <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/fintrh_vzdelavani_59012.html>
- Ministerstvo financí ČR (2010). *Národní strategie finančního vzdělávání*. Dostupné z WWW: <<https://www.msmt.cz/file/11782>>
- NBP (2021). *Grassroots blog off the court with the 450*. Dostupné z WWW <<https://nbpa.com/grassroots/blog>>
- OECD (2006) The Importance of Financial Education. Dostupné z WWW <<http://www.oecd.org/dataoecd/8/32/37087833.pdf>>
- OECD (2011). *Measuring financial literacy: Questionnaire and Guidance Notes for Conducting an Internationally Comparable Survey of Financial Literacy*. Dostupné z WWW <<http://www.oecd.org/daf/financialmarketsinsuranceandpensions/financialeducation/49319977.pdf>>
- OECD (2015). *Improving Financial Literacy: Analysis of Issues and Policies*. Paris: OECD
- Oškrdalová G. (2012). Finanční gramotnost. Dostupné z WWW <<http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/informace/ckta120310.doc>>
- Peníze.CZ (2021). *Typy rizik*. Dostupné z WWW <https://www.penize.cz/196013-typy-rizik>
- PISA 2012 (2013). *Hlavní zjištění PISA 2012*. Dostupné z WWW <<https://www.csicr.cz/Prave-menu/Mezinarodni-setreni/PISA/Narodni-zpravy/Hlavni-zjisteni-PISA-2012>>
- Pross-sport (2021). *Komplexní služby*. Dostupné z WWW <https://pross-sport.cz/cenik/>
- Redbull.cz (2021). *Chtěl bych, aby mladá generace brala basket jako sport rebelů*. Dostupné z WWW <<https://www.redbull.com/cz-cs/podcast-zapady-kariery-jiri-welsch-basketbal-rozhovor-valenta-ales>>
- Riegel (2017) *Zdanění sportovců – Nový judikát*. Dostupné z WWW <<https://www.gtnews.cz/publikace/zdaneni-sportovcu-novy-judikat/>>
- Sattler R. (2021) *Nejlépe placeným sportovcem je poprvé Federer. Ve stovce jsou jen dvě ženy*. Dostupné z WWW <<https://forbes.cz/nejlepe-placeny-sportovcem-je-poprve-federer-ve-stovce-jsou-jen-dve-zeny>>

- STEM/MARK (2010). *Závěrečná zpráva z výzkumu-plné znění*. Dostupné z <file:///C:/Users/uzivatel/Downloads/Odborne-vyzkumy_2010-12_Zaverecna-zprava-z-vyzkumu-plne-zneni-STEMMARK.pdf>
- The Athletic Staff (2021). *Evander Kane, Sharks tell bankruptcy court they might end contract*. Dostupné z WWW <<https://theathletic.com/news/evander-kane-sharks-tell-bankruptcy-court-they-might-end-contract/9j41kma31z70>>
- Torre P. S. (2009). *How (and why) athlete go broke*. Dostupné z WWW <<https://vault.si.com/vault/2009/03/23/how-and-why-athletes-go-broke>>

Zákony a vyhlášky

- Česko (1992). Zákon č. 634/1992 Sb., *o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů*. Dostupné z WWW <https://www.mpo.cz/dokument6842.html>
- Česko (2008). Nařízení vlády č. 140/2000 Sb. *Nařízení vlády, kterým se stanoví seznam oborů živností volných*. Dostupné z WWW <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-140/zneni-20060801>
- Česko (2012). Zákon č. 89/2012 Sb. *Zákon občanský zákoník*. Dostupný z WWW <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89>
- Česko (2021). Zákon č. 435/2004 Sb. *Zákon o zaměstnanosti*. Dostupný z WWW <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-435>
- Česko (2016). Zákoník práce 262/2006 Sb. Dostupné z WWW <http://zakony.centrum.cz/zakonik-prace/cast-11-hlava-3-oddil-2-paragraf-271a>

12 SEZNAM TABULEK A OBRÁZKU

Tabulka 1.- Národní strategie. Zdroj: INFE

Tabulka 2.-Individuální a sportovec kolektivních sport. Zdroj: Profesionální sportovec

Tabulka 3. – Nejlépe placení sportovci světa. Zdroj: časopis Forbes

Tabulka 4.-Swot Analýza polostrukturovaných rozhovorů

Obrázek 1. Složení Finanční gramotnosti v ČR. Zdroj: Vlastní

Obrázek 2. Investiční trojúhelník

Obrázek 3. Výplatový plán. Zdroj: Aplikace Anakin

Obrázek 4. Použité produkty. Zdroj: Aplikace Anakin

Obrázek 5. Investiční nástroje v navrhovaném portfoliu – dle pravidelné platby. Zdroj: Aplikace Anakin

Obrázek 5. Investiční nástroje v navrhovaném portfoliu – dle pravidelné platby. Zdroj: Aplikace Anakin

Obrázek 6. Investiční nástroje v navrhovaném portfoliu – dle majetku na smlouvě. Zdroj: Aplikace Anakin

Obrázek 7. Partners Bond Opportunity (CZK). Zdroj: Aplikace Anakin

Obrázek 8. Podfond Trigea (CZK). Zdroj: Aplikace Anakin

Obrázek 9. Fidelity Funds – World Fund (EUR). Zdroj: Aplikace Anakin

Obrázek 10. Fidelity Emerging Markets Fund (USD). Zdroj: Aplikace Anakin

Obrázek 11. Amundi Funds US Pioneer Fund (CZK). Zdroj: Aplikace Anakin

Obrázek 12. BCG World Healthscience (USD). Zdroj: Aplikace Anakin

Obrázek 13. Metlife životní pojištění Zdroj: webový portál FIP od společnosti Partners Financial, a.s.

Obrázek 14. Simplea životní pojištění. Zdroj: webový portál FIP od společnosti Partners Financial, a.s.

Obrázek 15. Investiční portolio. Zdroj: program Anakin

Obrázek 16. Parametry Allianz životního pojištění. Zdroj: Pojistná smlouva Allianz

Obrázek 17. Produktové specifické informace. Zdroj: Lloyd's Insurance Company S.A. Pojistná smlouva

Obrázek 18. Informační tabulka o pojistném produktu. Zdroj: Lloyd's Insurance Company S.A. Pojistná smlouva